

گمشتی ژیان

منتدی اقرأ الثقافي

www.igra.afhamontada.com

نمندا زیار عوسمان

2015

بهرگی دووهم

بۆدابهزاندنی جوړهها کتیب:سهردانی: (مُنْتَدَى إِقْرَأَ الثَّقَافِي)

لتحميل انواع الكتب راجع: (مُنْتَدَى إِقْرَأَ الثَّقَافِي)

پدای دانلود کتابهای مختلف مراجعه: (منتدی اقرا الثقافی)

www.iqra.ahlamontada.com



www.iqra.ahlamontada.com

للكتب (کوردی ، عربي ، فارسي)

گهشتی ژيان

گهشتی ژيان

بهرگی دووهم

نه‌ندازيار عوسمان

۲۰۱۵-۱۴۳۵

گهشتی ژيان

بسم الله الرحمن الرحيم

* ناوی پهراو : گهشتی ژيان

* بهرگی دووهم

* نووسهر : عوسمان محمد رهشيد

* تيراژ : ۲۰۰ دانه

* ژماره‌ی سپاردن ۱۳۳۹ له ۲۰۱۴ ب.گ. کتیبخانه‌کان

قدهت بيرت كردوته‌وه كه بوچی حه‌زده‌تی یه‌عقوب

به یوسف تاقی کرایه‌وه ؟؟؟

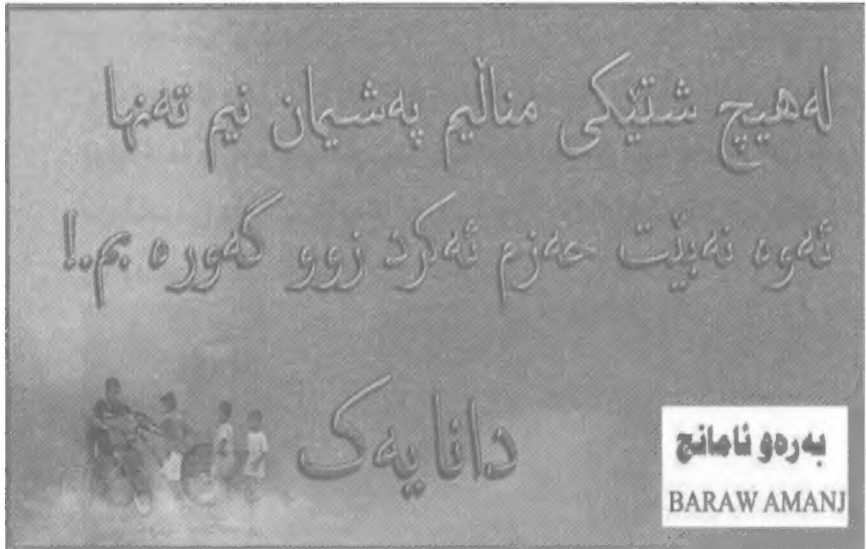
چونكه یوسفی له هه‌مویان زیاتر خوش ده‌ویست

مروڤ به خوشه‌ویست ترین شتی تاقی ده‌کریته‌وه

به‌ولانا



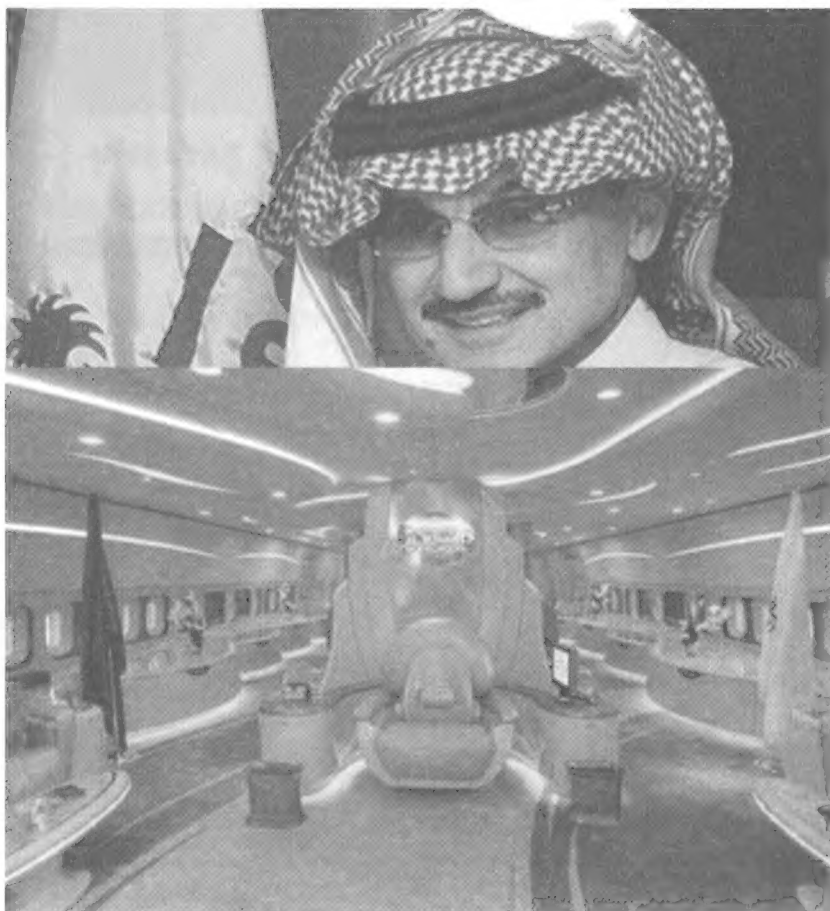
به‌رمو نامانج



گهشتی ژيان

گهشتی ژيان به کورتي

وه لیدی کوری ته لال ۳۲ ملیار دۆلاری ههیه له نه زموونی ژيانیه وه
برپاری دا که هه مووی له پرنی دووریکه خراوه که یه وه بییه خشی و خزمهتی
مروڤایهتی پینکات. نه وهش وینهی ناو فرۆکه که یه تی که به نالتوون
رازاوه ته و مو یایی نزیکه ی نیو ملیار دۆلاره.



گهشتی ژيان

پيشه‌کی

سوپاس وستايش بۆ خوای په‌روه‌ردگاری جيهان و دروود و
سه‌لاميش له‌سه‌ر پيشه‌وار ماموستا و رابه‌رمان (محمد) ﷺ، په‌رحمت
و به‌ره‌که‌تیش داباری بۆ سه‌ر گیانی یارو یاره‌ران و شوینکه‌وتوان.

گهشتی ژيان:

خویندنه‌وه و وردبوونه‌وه له ژياننامه‌ی که‌سایه‌تیه‌کانی دنیا له
کۆن و نویدا سوودی زۆری هه‌یه‌و، به‌هۆیه‌وه زۆر له راستیه‌کانی
ژيانمان بۆ ده‌رده‌که‌وێت.

نیمه هه‌موو ده‌زانی نه‌ج‌هل له‌لای خوايه، به‌لام کاتیک که‌سیک
چهند جار ڕووبه‌روی مه‌رگ ده‌بێته‌وه و نامریت نه‌و کاته زیاتر له دلدایا
نه‌چه‌سپێت.

نیمه ده‌زانی رزق له‌لای خوايه به‌لام کاتیک ده‌بینین له ژياننامه‌ی
که‌سیکدا که چۆن خوا رزقی داوه زیاتر به‌رچار ڕۆشن و دلدایا ده‌بین .
نیمه ده‌زانی که مالی حه‌رام بێ به‌ره‌که‌ته و سه‌ره‌نجام بۆ
چاکه‌کارانه ، به‌لام کاتیک نه‌وه له ژيانی که‌سیکدا ده‌بینین زیاتر
دلدایا زراوه‌بین.

له‌م زنجیره‌یه‌دا هه‌ول نه‌ده‌م چهند هه‌لوێستیک و پوخته‌یه‌ک له ژيانی
چهند که‌سایه‌تیه‌ک بجه‌مه به‌رده‌ستی خوێنه‌ران تا نه‌و سووده‌ی من
بینیومه پشت به‌خوا نه‌وانیش ببینن.

کەشەکی ژبان

سەیدەکە ی سینمان :

هەر وەك چۆن لەمیسەر سەیدێكمان بوو سەرقاڵە ی شەهیدان و
وشەكانی بۆ ئەوێ بوو كە شوشە ی بێگیان نەبن و گیانیان تییەت لە
پێتایان شەهیدبوو، بەهەمان شیوەش لە سین (یوسف شەنغ كە لی) بۆ
خوا شەهیدبوو. ناوبراو سالی ١٩٢٣ لە دێی چانغ لە سین
لەدایكبوو، لە نۆسالیەوێ نیسلام و زمانی عەرەبی لە مزگەوتی
دێیەكیان فێربوو. پاشان لەم مزگەوت بۆ ئەو مزگەوت لای زانایانی
ولتەكە ی زیاتر شارەزابوو، ئنجا چوو مەدرەسە ی مامۆستان بۆ
پسپۆری لە زمانی عەرەبیداو پاشان پەیمانگە ی زانستە نیسلامیەكانیشی
تەواو كرد و لە سالی ١٩٥٤ دا بوو مامۆستای مزگەوتی شارەكە ی
(پەنگ چیاو)، پاشان بوو بە مامۆستای یاریدەدەری زمانی عەرەبی لە
زانكۆی پەكین سالی ١٩٥٥ بەهۆی مامۆستاكە یەو (محمد مەكین).

پاش ماوێەكی كەم وازی لێهێتا بۆ ئەوێ دەست بەتال بیت بۆ
نووسین، پاشان بوو بە مامۆستا لە پەیمانگای زانستی نیسلامی لە سالی
١٩٥٧ دا، ئەوێش سالیکی نەخایاندو گەراپەوێ دێیەكە ی خۆی و
لە سالی ١٩٥٨ هەوێ ناپەحەتیەكانی دەستی پێكرد لەبەندكردن و

كەشتى ژيان

تەنگېتھەلچىن تا نىزامى كۆمۈنىستى سالى ۱۹۷۰ لەسىدە رەي داو شەھىدى كرد.

ناوبراۋ بەسەيد قوتىي صىن بەناۋبانگەو ۷۱ كىيى نوسىۋە بەوتەمەنە كەمەۋە كەھەموۋى ۴۶ سال ژيا، ۴۳ كىيى بەھۆي كۆمۈنىستەكانەۋە فەوتاون و ئەوانەي تىرىشى ماون، كىيى ناسىنى نىسلام لەرتى ناسىنى محمدەۋە (د.خ) چاپ كراۋەو سوۋدى زۆرى لىيىراۋەو ۋەرگىپدراۋە بۆ چەند زامانىك، شايانى باسە كىيى تاجى ۋەرگىپراۋە كە سەرچاۋەيەكى مەزنە بۆ فېربوۋنى فەرمۇدە .



گەشتى ژيان

ئەم سەيدەشمان بۆ خوا ژياو بۆ خواشەيدبوو، سەرى شۆرنەکرد
بۆ كۆمۇنىستەكان و زۆر ئازايانە لە رووياندا وەستاو سەرمەشقى
موسلمانان بوو ، نامەيەكى ئاراستەى سەرانى رژىم كردو ھۆشيارى
دانى لە كارەساتى بىرى كۆمۇنىستى و شۆرشى بەناو رۆشنبرى ،
لەسەر ئەمە گىراو ئەشكەنجەى زۆر دراو پاشان سالى ١٩٧٠
شەھىدكرا ، ناوبراودەيووت : باشترە لام بە پىئو بەرم ئەك بە
كۆرئووشەو بەژىم !

ئەمەرىكاي ئوتكەى تاوان :

دكتور رافىل ظافەرلەخىزانىكى سوننە لە بەغدا لەسالى ١٩٤٨
لەدايكبوو، لەشانزە سالىدا بەپەلى دەيمە لەسەر ھەموو عىراق
سانەوى تەواوکردو چوو كۆلىژى پزىشكى وسالى ١٩٧١ تەواوى
كردو سالى ١٩٧٢ چوو وىلايەتى مەشىگان لەئەمريكا و لەوئىش
ژنى ھىنا.

لەسالى ١٩٧٣ ھو لەبەشى طواریء كارى دەکرد، ئەمە بىجگە
لەچارەسەرى دەروونى ئەوانەى تووشى ئىقتىصاب دەبوون.

كاتىك بينى نەخۆشەكانى شىرپەنجە وەك پىويست گىرنگيان
پەندارىت برپارى دا بىتە پىپۆر لەو نەخۆشەدا لەزانكۆى مەشىگان و
لەسالى ١٩٧٦ ئەوھى تەواوکردو پرۆفیسۆر فرانسىس بۆل كە

گەشتى ژيان

سەرپەشتىارى بوو زۆر سەرسام بوو بەرەوشت و لەخۆبووردوویی
دکتۆر رافى و خزمەتکردنى نەخۆشەکانى .

لەسالى ١٩٧٧ تا ١٩٧٩ بۆردى تەواوکرد لە نەورامداو لە
زانکۆي تەكساس واندی دەوتەوہ .

لەشارى ئەمارىللو مۇسلمانان شوئىيىكىان نەبوو نوێزى تىبابكەن
نيوہى مائەكەى خۆى بۆ جياکردنەوہو كردى بەمزگەوت بۆيان .پاشان
چووبۆ شارى سىراكۆز لەنيۆيۆرك تا بىتە بەرپرسي پەيمانگای ئەبحاسى
سەرەتانى.

لەسالى ١٩٨١دا ھەرلەو شارە پارەى كۆكردەوہو مزگەوتىكى
دروست كردو ھەليان بۆارد بەسەرۆكى بنكەى ئىسلامى .

لەسالى ١٩٨٢ عيادەيەكى تايەتى بۆ خۆى كردەوہو چارەسەرى
ئەو نەخۆشانەى دەكرد كە شيرپەنجەيان ھەبوو وە كۆمپانياكانى دۇنيايى
ھىچيان بۆ نەدەكردن و بەخۆرايى چارەسەرى دەكردن ، يەكئ لەو
نافرەتانەى كەپاش ھەشت سال چارەسەرى كۆردبوو زۆر مەدحى دكتۆر
دەكات و باسى بېھيوانەبوونى دەكات لەنەخۆشەكانى وھەميشە ھىواى
نەدانى و باسى گەشتى حەجى خۆى بۆ دەكردن.

سالى ١٩٩١ يش كەزانى خەلكى لە دەورووبەرى ولايەتى
نيۆيۆرك پۆيستيان بە چارەسەرە خەستەخانەيەكى كردەوہو پزىشكى
باشى بۆ پەيداكردو سالى ٢٠٠٠ نەخۆشيان چارەسەردەكرد.

گەشتى ژيان

سالى ۱۹۹۳ دەزگايەكى خېرخوازى دامەزراند بۆ كۆكردنەۋەى ھاۋكارى بۆ منالانى عىراق كە ئابلۇقەى ئابوورى لەسەربوو. بەشداری كرد لەدامەزراندنى (كۆمەلەى ئىسلامى ئەمەرىكەى باكور) و ،بەھەموو وىلايەتەكاندا دەگەرا بۆ وتاردان و بانگەواز كردن ، لەم سالاڤەى دوایشدا سى رۆژ لە عیادەكەى كارى دەكردو چوار رۆژیش خەرىكى بانگەواز كردن دەبوو.

پاش دوانزە سال لە ھاۋكارى منالانى عىراق و پاش خزمەتلىكى بېۋىنە لەبوارى پزىشكىدا بۆ ئەمەرىكەكان ، دواى ۱۱ى سېتەمبەر بەتۆمەتى تېرۆر گرتيان وھەرچەند ھېچى لەسەر ئىسپات نەبوو ۲۲ سالن حوكمیان دا، لە سالى ۲۰۰۲ داو تا ئىستا بېتازو بېتوان ۱۱ سالى تەواو كەردو.

خەلىكى شارەكەى و دەورووبەرى بەموسلمان و غەیرە موسلمانەۋە خویشاندانان كرد بۆ بەردانى سوودى نەبوو، تەنانەت ۳۴ ئەمەرىكى ئەۋەندە دلتىابون لە بېتوانى دكتور دووملىۆن دۆلاریان كەفالىت بۆدا ، كەچى ئازادیان نەكردو ، ۹۰ كەسايەتى ئەمەرىكىش بۆى تېكۆشان بېسوودبوو .

ئەۋەى سەیرە وەك دكتور فەیسەل قاسمى بەرنامەى (انجاء معاكس) دەلېت : يەك شیعە نابىنى لە گوانتانامۆ گىرايىت يان تۆمەتى تېرۆرى بخرىتە پال لەكاتىكدا بەھزارانى وەك دكتور رالڤ بەناھەق دەگىرىن و دەكوژرىن ، نایا ئەمە جى سەرسورمان نىە كەئاوا ئەمەرىكاو رۆژئاوا

گهشتی ژيان

دژايه تي مه زه به سوننه به گشتي و ئيخوان ده كهن به تايه تي له سهر
تاسه ري دونياداو ناوچه سونيه كان خاپوورده كهن.؟؟
به مادلين ئولبراييان وت: چون ده بيت به ئابلوقه ي ئابووري بو
سهر ولايتي نيو مليون منال بيه قورباني ، وتي: زور ناسايه له وه
زياتريش بيه قورباني! (حسبنا الله ونعم الوكيل).





نهوليايه كي خوا :

گومانم نيه كه حاجي مهلاشهريفي سعاتچي يه كي بوو له نهولياكاني خوا له سلیماني، كاك خهباتي كوري حاجي جهزاي كوري حاجي مهلاشهريف وتي:

۱- له دوكانی بايرم بووم له سهرجادهی مهولهوی پياوینك له بهردهم جامخانهی دوكانی بايرمدا سهیری سعاتی كردو روښت، بايرم وتی : پرؤ نهو پياوهم بؤ بانگ بکه ، رامکرد بانگم كرد، بايرم پنی وت : نهزام پتويست به پارهيدو ههلوپسته يهكت كردو رووت نههات داوا بکهی ، كابرا دهستی كرد به گريان وتی : به خوا راسته كهيت ، نيز بايرم برينك پارهی دايهو كابرا دوعای خيري بؤ كردو روښت .

گهشتی ژيان

۲- له مالی بايرم که پريکی نزيک بيست مەتر دريژ هەبوو زۆر جوړی ميوى له سەر بوو ، چەند نافرەت لەکاتی تری گرتیدا توورە که يان بۆ ئەدروو تا زەرەدەوالە نەبخوات ، بايرم دەيووت : کەس دەستی بۆ نەبات تا پێدەگات و بەشی دەکەين ، دوام کردوو هەرچی دەستی بۆ بەریت و ببخوات برشیتەوه ، جا دوامەکەى قبول بوو هەرچی پيش پيگەشتن لى بخواردایە دەرشایەوه .

۳- مستەفاى برام شيرە خۆره بوو ، بايرم وتى : ئەمشەو لەخەوما دەستى مستەفا بەدەستى خۆشەويستەوه بوو (د.خ) ، بۆيە پشت بەخوا نەم کورە سالت و خواناس دەبیت ، سوپاس بۆخوا ئیستا مستەفا هەرچەند بەشی رووپۆى پەيمانگای تەواو کردوو لە کۆمپانیای تيو تا کاردەکات و سوپاس بۆ خوا شارەزايەکی باشە لە نوصولى فيقهداو روو لەخوايه .

۴- بايرم لە دوا سالەکانى ژياندا بەحاجى جەزای باوکمی وت : که ژينکی بۆ بدۆزیتەوه و باوکيشم ژينکی خانەدانى گورجوگۆلى ۷۵ سالى بۆ هيناو چەند سالتک خزمەتى بايرمی کرد ، بايرم پتي ناخۆش بوو دايکم خزمەتى دەکردو دەيووت : واجيبى ئەو نيه خزمەتى من بکات .

خزمان پيان ناخۆش بوو دەرسان شەريکه بەشيان بۆ پەيدايبیت ، سەرەنجام بايرم لە تەمەنى ۹۰ سالتدا لەبەردەرکی سەرا لەبەردەم کتيخانەى سولەيمانيدا نوتومبيليتک لييداو کەوتە ژيەر نوتومبيله کەوه ،

هه‌شتمی ژيان

که خێرخوا ده‌ریان هه‌نایه‌وه و تبه‌وی : شو‌فێره‌که ئازاد بکه‌ن و پاش وه‌فاتیشی له‌سه‌ر وه‌سیه‌تی خۆی ئازادیان کرد.

چهند سالتیک نه‌و ژنه‌ی بۆیان هه‌تابوو باوکم خزمه‌تی کردو نه‌ویش وه‌سیه‌تی کرد که چی میراتی به‌رده‌که‌وت بۆ باوکم بێت.

ه-حاجیه‌کی خه‌لکی شارباژێڕ بۆی گیرامه‌وه و وتی: له‌ تافی لاویدا بارم هه‌تابوو بۆ سلیمانی و نه‌و به‌یانیه‌ نوێژم نه‌کردبوو ، له‌ دوکانی حاجی مه‌لا شریف دانیشتم و کاک حاجی چکلیتێکی دامی و وتی: کورم ناگاداری نوێژی به‌یانی به‌ ، من گریام و نه‌ویش گریاو دیاروو خوا نه‌و قسه‌یه‌ی هه‌نا به‌ده‌میا تا من په‌ندی لێوه‌ربگرم .



گهشتی ژيان

ماموستا فايه قى ماندوونه ناس :

ناوى : فايه ق ناميق محمدو له سالى ۱۹۴۳ له كهركوك له داىك
بووه . باوكى برايانى موسلمانى خوش ويستووو له كهركوك سەردانى
كردوون و ئەمەش واى له ماموستا فايه ق كرد كه له سالى ۱۹۵۹ دا
بچيته ريزى برايانى كهركوكه وه .

پاشان به كالورىس له ئيداره دا تهواو دهكات و دهبيته فرمانبەر و
دهگاته پلهى بهرپوه بهرى پيشكهوتوو له بهرپوه بهرايه تى جنسيه و بارى
كهسي تى له مه سيف سه لاهه دين .



ئەندامى نهقابەى نيو دەوله تى رۆژنامه نووسانه و ئىستا بهرپرسي
ناوهندى كۆمهلايه تى مهلبه ندى دووى ههوليرى يه كگرتووه . ئەم پياوه
غوونهى رهوشه بهرزي و هيمنى و لهخوبووردنه و هاوشيوه

گەشتى ژيان

مامۇستا عومەر ريشاوى رەھمەتى و مامۇستا ھەمد ئەمىنى ھەولير و مامۇستا جەعفەرى ھەلەنجەيە .

پەنجاو پىنج سالە (بەر ھەموو بارو زرووفە ناھەموارەى بەسەر کوردوستاندا ھاتووە) لەسەر ئەو عەھدو پەيمانەى داویتی بەخوا لەخزمەتکردنى ئىسلامدا بەردەوامە و بەھەزاران وتارو بەرنامەو چالاکی پىشکەش کردووە لە ھۆکارەکانی راگەياندندا بەزمانی کوردی و عەرەبی و تورکی .

برایەکی دەنگی یەگگرتوو دەلیت: بەیانیک مامۇستا ھات بۆ رادیۆ تا کاتژمیر دوانزەى شوو ۲۴ ئەلقەمان تۆمارکرد بە تورکی و عەرەبی لە بارەى ئىسلامەو .

ئاو بوەستى مامۇستامان ناوەستى رۆژانە بەی یان بەتەکسى سەردانی مەلەبەند و رادیۆو تەلەفیزیۆن دەکات لە ھەولیرو ئالتون کۆپرى و کەرکوک و شۆینەکانی تردا . رۆژنیک کەدەگەرپتەووە بۆ ھەولیر ئوتومبیلی دەستاکەویت و سواری گەلەبەیک دەبیٹ ، ھەرچەند لەو زەعە کە ئەمین نابیت، لە دلی خویدا دەلیت : ئیمە خویمان وەقف کردووە بۆ خوا ، ھەرئەووە دیتە ریمان کەخوا بۆی نووسیوین .

دەسال لە ئەوقاف ئیمام و بانگیژ بوووە ، لە رابیتەو ئیفاشەش چەند سالیك سەرپەرشتیار بوو ، ئەم پیاوہاشە چەند جارنیک بەخزمەتى گەشتورم و لەگەورەى خوینەو ھانی داوم و دەستخۆشى

گەشتى ژيان

نوسينه كاغى لىكردووم .له رادىۆى ھەولير ديارىيە كيان پيشكەش كرد
و ەك ريز لىنانىك ئەو براىيە پيشكەشى كرد دەستى ماچ كرد .
بەراستى ھەقە ريزى ئەم ماندوونەسانە بگيرىن ، چونكە خوشەويست
دەفەرموئيت : لە ئىمە نىە كەسك ريز لەگەورەمان نەگرى و مېھرەبان
نەبىت بۆ بچوكمەن .

شىخ شەعراوى :

لەسالى ۱۹۱۱ لەدايكبوو ەو سالى ۱۹۹۸ كۆچى دواى كردوو ە ،
واتە ۸۷ سال ژياو ەو لە تەمەنى شەست ساليەو ە زياتر ناوبانگى
پەيدا كرد .

شىخ شەعراوى بەرەحمەت بىت لەچاوپىكەوتىكدا لەبارەى ژيانى
خۆيەو ە دەليت :

(حەزم لە جوتيارى بوو ، بۆيە لەگەل ئەو ەشدا كەلەپۆلى سىيەمى
زانكۆى ئەزھەر بووم ، ھەميشە بيانوم بەباوكم دەگرتو ئەم دەويست
بخوينم ، سالى يەك دووجار نامەم دەنارد بۆلادى كەمان و بەدرۆدەم
ووت پارەو جلەكانم دزراون لەبەشى ناوخۆى ، ئەويش لەبەر ئەو ەى
زۆر سوور بوو لەسەر خوئندىم ، بىباكانە جل وپارەو كەلوپەلى ترى بۆ
دەناردم ..

جارىك ھات بۆلام لەقاھىرە ، تاپەراوى مەنھەجى پۆلى سىم بۆ
بكرپت ، منىش لەگەلدا چوومە كتيخانەيەكى گەورەو ژمارەيەكى

گهشتی ژيان

زور کتیم پي کړی که گهړاينه وه باو کم بهرگی نایلونی کړی وتانویژی به یانی بهرگی گرتی کتیه کانم .. پاشان به یانی جووم خواحافیزی لیکم ، له کاتیکدا له شمه منده فدره که دا دانیشتبوو منیش له سر شوسته که له خزمه تیا وه ستا بووم پی وتم : کورم شتیک هدی ده مه وی پت بلیم . منیش تر سام له دلی خومدا وتم : رهنگه دایکم شتیکی لیها تیت و نیستا بیه وی هوالم بداتی ! به پر و شه وه وتم : فدرموو ، وتی : کورم و امه زانه باوکت گیله ، نهو کتیانه ی تو پیوسته بو پوی سی یه م تنها چند کتییکه ، به لام تو پاره ی گامیشیکت به من دا به کتیب .. نیو خواحافیزی کردو شمه منده فدره که کهوته ری .

نم قسه یه له ناخوه هژاندمی و شهرمه زار بووم ، حزم ده کرد بیومایه به دلوی ناو و به ناخی زه ویدا بجوما یه ته خواره وه ، پاش نه مه ریږه وی ژیانم گوړی ، بریارم دا شو و پوژ بخمه سر یه کو به چاکی بخوینم و باو کم رازی بکم .. به مهش گه شتمه نه م پوژه ی که ده بین .

منال بووم له مزگوت دم خویند ، کچیکی خزمان هه بوو له گهل نیمه دا ده ژیا له رهمه زاندا پوژتیک هاتم وه بو مال ه وه بینم ناو ده خواته وه ، له وه وه رقم لی ته لگرتو زور دزایه تیم ده کرد .. پوژتیک دایکم پی وتم : کوری خوم مه سه له چی یه نه وه منده دزایه تی نهو کچه ی خزمان ده کهیت ؟ منیش وتم : بینومه له رهمه زاندا ناوی خوار دوته وه و به پوژو نه بووه .. دایکم دایه قاقای پیکه نین و وتی :

گەشتی ژيان

کورم نافرەت کە بالغ بوو توشی بێنویژی دەبێت ، پۆژونویژی لەسەر ناییت .. ئیتر لەوێوە فێر بووم کە بەرێوەکەشی حوکم نەدەم بەسەر کەسداو هەمیشە (عوزر) بەیتمەوێ بۆ خەڵک .

(محمد عبده یحانی) کە پیشتر وەزیری راگەیانندی سعودی بوو لەیادی وەفاتی محمد متولی شەعراوی دا دەلێت :

شیخ شەعراوی لەدەرگای هیچ کاربەدەستێکی نەداوێ بۆ ئیشی خۆی ، نەچۆتە لایان مەگەر لەیادو بۆنە تایبەتەکاندا دەعوەتیان کردبێ .. شیخ شەعراوی دنیاو ناخیرەتی بەچاکی گرتبوو بۆیە زۆر گرنگی دەدا بە جێبو بەرگو پەنگورپووی ، تەنانەت وەسیەتی بۆمئالەکانیشی کردبوو کە گرنگی بدەن بە کفنودفن و بەخاک سپاردنە کەیشی .

شیخ شەعراوی لەهەق دا شەرمی لەکەس نەدەکردو سەلی لەهیچ نەدەکردهو ، کاتێک بۆیە کەم جار دەچیتە مەککەو تەواڵی کەعبە دەکات ، دەبینێ کە مەلیکی سعودیە دەیهوێت (مەقامی ابراهیم) بگۆڕێتەو ، بۆئەوێ پێ لەموسولمانان نەگرێ لەکاتی تەواف کردنی مالی خوادا ، زاناڤانی سعودیەش کەسیان قەسیان نەکردبوو لەو بارەیهو ، بۆیە شیخ شەعراوی کە گەڕایەوێ میصر نامەیهکی نارد بۆمەلیک و وتی : دەتانهوێ (مەقامی ئیبراهیم) بگۆڕێتەو ، کاری وامەکەن و لەجێی خۆی بیهێلنەوێ چاکرە ، چونکە کاتی خۆی کە لافاو مەقامی ئیبراهیمی لەشوێنی خۆی جولاند و حەزەرەتی عومەر

گهشتی ژيان

ويستی دايينتهوه ، پياويك هاته لای و وتی : من به گوريس دوری
نيوان مهقامی ئيراهيم و كه عبهم پتواوه ، نهوانيش بهو پتوانه و دوری به
دايان نايهوه له جتي خويدا ..

كه نامه كه گهشته مهليك نهو شهوه خهوی لينه كهوت و ، ههريزه يانی
زوو فهرماني داکه بيخه نهوه جيگا که ی خوی ..

ته فیسری شه عراوی :

شيخ شه عراوی هه میسه دهیوت : من ته فیسری قورنان ناکهم به لکو
ته نها رازی (خواطر)ی قورناتان پشكهش ده کم .. رۆژنيك له مه که که
له ناو کۆمهليکي زۆر له زانایاندا ته فیسری نايه تی ﴿عطاء حسابا﴾ ی
کرد زۆربه جوانی ، (علی طنطاوی) که له ویدا ناماده بوو وتی : یاشیخ
کتیبي ته فیسر نیه نهم خويند بيتهوه ، تانیستا ته فیسری واجوانم نه دیوه
که به ریزتان فهرمووتان ..

شيخ متوه لی دهیووت : نهم ته فیسره م له فهزلی خواوه یه و هیچ نازی به تی
و ههولی منی تیا به (انه فضل جود لامن المجهود).

دکتۆر نهحمده عومهر هاشم که نه ندامی مه جمعی بحوث ی
نیسلامیه ده لیست : که ته فیسره که یان بۆ شیخ نووسیه وه تا پیا به جيته وه
وتی : من مانای فهرمووده م یاس کردووه و یه کی راسپێرن دهقی
فهرمووده کان بنووسی ، دوو کهس کاره کانیا ن بۆ شیخ ده کرد
به یوه نديان پتوه کردم که من نهو کاره بکه م ، منیش

گهشتی ژيان

وتم: باشه. وټيان: به لآم جارۍ با نهمه بوهستۍ تابزانين نهك شيخ يه كيكي تر دهستيشان بكات .

كه نه چنده بولاي شيخ پټيان دهليت : هټي نه وهۍ برپارتان له سهرداوه دكتور نه حمده عومهر هدرئو دانين ، نه وانيش زور سرسام بوون ، شيخ نهمهۍ چون زاني!!

دوونمونه نه ته فسيري شيخ شه عراوي

يه كه هم : خوا له بارهۍ پټه مبر (د.خ) ده فدرموت ﴿وداعيا الى الله باذنه وسراجا منيرا﴾ الاحزاب/ ٤٦ .. (سراج) به خور ده وټري ، جا كاتيك خور هه لدټ خه لكۍ هه موو چراكانيان ده كوژټنه وه ، چونكه دنيا به جورټك روناك ده بټنه وه كه مه گهر يه كيك به زياده نه گينا پټويستي به چراو گلټوپ نيه .. هاتني محمدش (د.خ) هه روايه ، جاهر كه سټي هه ر پټازو هه ر به ر نامه يه كي بوخوي هه لټبار دټي بايخاته لاوه ، چونكه محمد (د.خ) رټي نيشانده ره ، رټي رټوشكه ره وه يه و خوره بو مرو فايه تي .
دووه م / ﴿الرجال قوامون على النساء بما فضل الله بعضهم على بعض﴾ النساء/ ٣٤ ..

(قوامون) واته (المبالغة في القيام في مصالح النساء وليس كتم الانفاس) هه وټداني زور بو هټانه دي قازانج و به رژه وندي نافره تان و جي به جي كردني كاريان نهك ده ست خسته بينه قاقايان و چه وساندنه وه يان .. خولټره دا مه به ست له ژنان ته نها هاوسه ر نيه ،

گهشتی ژيان

به لکو مهبهست دايکه ، خوشکه ، کچه . جاکي هديه بلتي پياو دهبي
کويخايه تي و ژورداري بکات بهرامبر هاوسهرو دايک و خوشکو
کچه کهي .. دياره نيسلام بهشتي و ا هدرگيز رازي نابي .. به لکو تهواو
تره بلتين دايک و خوشک و کچ و هاوسهرو پتيويستيان به کورپو باوکو
براو ميړده که کارو فرمانيان بوجي به جتي بکهن و هاوکارو هاوده ميان
بن .. نهو هس که ده فرموي ﴿ بمافضل الله بعضهم على بعض ﴾ نهوه
ده گه به نتي که چ پياو و چ نافرته هدره کهيان له لايه نيکه وه فه زلي
تايه تي خويانيان هديه و هدره که شيان تهواو کاري نهوي تريانه .

هروهک له سوره تي (آل عمران/ ۱۹۵) يشداده فرموي : ﴿ فاستجاب
لهم ربهم اني لا اضيع عمل عامل منكم من ذكر او انثى بعضهم من
بعض ﴾ واته :

پهروه دگاريان نزاو پارانه وه که ياني وهرگرت و پتي فرمون من
کرده وي هيچ که سيک به فپرژناده و ، پاداشي نيرو مي هره که سه
به گوږه ي خوي دهده مه وه ، نيرو مي شان به شاني په کري له ماف و
نهرکدا په کسانن ، (بعضکم من بعض) بريکتان له بريکتان پيدا دهبن ،
نيرومي له يه که ره گه زنويه که ره چه له کيان هديه ، مي له نير پيدا دهبي و
نير له مي پيدا ده بيت . جا که پياو له ژن بيت و ژنيش له پياو نير
چه وساندنه وه وسته مليکړدن چون نيسلام پتي رازي ده بيت !

گهشتی ژيان

شينځه که ی شه عراوی

له سهره تاوه نيمام به نا دهناسيت و به کم به يانی نځوان شه عراوی دهنوسيت ، به لام پاش تڼکچوونی به ينی نځوان و وه فد وازی له نځوان هينا چونکه له بوازی سياسه تدای دلی به وه فد خوش بوو .

سالی ۱۹۶۳ هـ لیده بژیرن به سهر وکی به عسه تیک بو جهزائر نه میش هزناکات بچیت . شو خو به پیاو باشیکه وه دهنیت که نایناسیت و پی ده لیت : و هره بولامان بو جهزائر! که ده چیت بو جهزائر له سالیادی هه شته مینی سهر به خوئی جهزائر دا له کوشکی کوماری چاوی به زانایه که ده که ویت که نه و پیاوه بووه چوته خوی ، نه چته لای باوه شی پیاده کات و ده یته موریدی و هوت سال له جهزائر دهنیته وه ناماده ی هه مو وانه کانی ده بیت .

نه و زانایه ش ناوی شیخ محمد القاید ه و زانایه کی پایه به رزی سولی سه له فی جهزائر بوو . له نه وه ی هه زه تی هه سه نه و زور بوخوا سولحاو بوو . نه وه ی سهره نه میش سالی ۱۹۱۱ له دایکبووه و ۱۹۹۸ دا وه شه عراوی کۆچی دوا یی کرد .

نهم پیاوه سهرده سته ی ریازی قایدی هیبری شازی بوو ، له سهرده سته نه مدا شه عراوی هه نگاوی نيمانی و پا کردنه وه ی دهروونی ناو بوو به و شه عراویه ی که رۆلکی گه وره ی ینی .

جا ریازی نځوان که گشتگیره و له پا کردنه وه ی دهرووندا سولیه کی راسته قینه و له پابه ندبوون به سونه تیشه وه سه له فیه یه کی سالحه و کاربو

گهشتی ژيان

دونيائو قيامت دهكات و سياست و دهوله تداري به به شيك له دين
ده زانيت ، نهمړو من كه مېوونه وهی ته زكيه و بو خوا سولجان ده بينم
لای هه نديكمان كه نه مېش ناگدار كړنه وه و كار بو كړدني ده ویت ،
چونكه نه گهر له زه مانى خوشه ويستدا (د.خ) و له جهنگي نوحودا
صحابه هه بو ویت دونيای ويستیت (منكم من يريد الدنيا) خوا
ده رسي دادان و بهو شكسته يان هيتانيه وه سهر راسته رى ، دياره
نيستاش لهو چه شنه مان زوره ، به لام ناخو چوّن بتوانين چاره سهر يان
بكه ين ، دياره نه وه نهر كي سهر كړدايه تيه كه چاره سهر ي بكات.





پیاویکی به بهر هکەت:

دکتۆر شەریف ئەبو ئەحەد لە مەیسەر دەلیت : رۆژێک ساڵی ١٩٩٩
 لە پەیمانگای شێرپەنجە لە مەیسەر سیانزە منال مردن بەهۆی کەمی
 ئێمکاناتەوه ، ئەوه زۆر بیتاقەتی کردم، ئەو رۆژه بەخزمەت شیخ
 شەعراوی گەیشتم و حالەکەم بۆ باسکرد ، ئەویش ١٥٠ جۆنەبەیی
 دامی وتی : تامام هەموو مانگیك ئەوەندەت ئەدەم، کەمردیشم
 وەرەسەکەم هەموو مانگیك ئەوەندەتان ئەدەن، ئەمە بوو هۆی
 بێکردنەوه مان لە بەخشینی خێرخوازان بۆ ئەو پرۆژەیهو بەبەرەکەتی
 ئەو بەخشینە ئێمەم بێکرایەوه لەخەستەخانەیی تایبەتی چارەسەری
 شێرپەنجەیی منال و سوپاس بۆ خوا لە ٢٠٠٧ دا کرایەوه ، شایانی باسە

کەشەکی ژیان

سالانه نزیکی دههزار منال تووشی شیرپه‌نجه ده‌بن له‌میسردا و له‌و
خه‌سته‌خانه‌یه‌دا به‌خۆرای چاره‌سه‌ریان بۆ ده‌کریت .



سه‌رگۆزه‌شته‌یه‌کی سه‌یر

شیخ شه‌عراوی له‌ته‌فسیری ئەم ئایه‌ته‌دا: (وَهُوَ الَّذِي فِي
السَّمَاءِ إِلَهٌ وَفِي الْأَرْضِ إِلَهٌ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْعَلِيمُ) (٨٤) الزخرف . (هه‌رئه‌وه
له‌ ئاسماندا خودایه‌و له‌ زه‌مینیشدا خودایه‌ و هه‌ر ئه‌ویشه‌ له‌ کارزانه‌و
زۆر زانایه‌) . ده‌لێت:

له‌ مزگه‌وتی نه‌حه‌دی بووین له‌گه‌ڵ مامۆستایه‌کی ته‌فسیر شیخ
ئهبو العین و شیخ شلتوت یش هات که‌شیخی ئه‌زه‌ر بوو ،
مامۆستا که‌ وتی : له‌ وانه‌ی ته‌فسیردا ئەم ئایه‌ته‌م باسکردوه‌و یه‌کی
پرسیاریکی لێکردم که‌ مادام وشه‌ی (اله‌) دووجار هاتوه‌و نه‌کیره‌یه
که‌واته‌ دووخوای جیاواز ده‌گریته‌وه‌ ، ئه‌گه‌ر هه‌ردووکیان مه‌عریفه‌

گهشتی ژيان

بوونايه مدهست يهك خوا دهوو ، لهم قسهو باسانه دا بووين ، پياوئكي
گوزجان بدهست هاته ژووره وه كه نه لهووو پيش بينيوومان و
نهدواتریش بينمانه وه ، هدر له دووره وه بهي نه وهی ناگای له هيج
بوويت وتی : نهی زاناگان نهو نیسمی موصوله تان بیرنه چیت . تا نیو
ساعات هدرسیکمان نه بلق بووين و قسه مان بو نه کرا .

نهوش خوا ویستی ناگادارمان بکاته وه كه بهوئی (الذي) یه وه
(اله) كه بووه به معرفه وه بهوش هدر دووکی مدهست يهك خوايه .

شیخ شه عراوی و مەریەم فەخرەدین

مەریەم فەخرەدین ، نه کتەریکی میسریه و دهلیت : له ته مه نی
چوارسالیه وه خستمانه قوتابخانه یه کی ئه لمانی له میسر ، تا دوازه
سالیش ده رسی دینی مه سیحیم ده خویندو وه کو ئه وانم ده کرد ، تا
روژیک باوکم پی وتم : کچم تو موسلمانیت ، ئنجا هات بو
قوتابخانه کهم و وتی : مەریەم موسلمانو ئیر نه وانیش وانه ی ناییان
پنه ده و وتم و خەریکی شت چنن و وینه کیشان ده بووم له کاتی نهو
وانه یه دا .

دایک و باوکم و پوورم و خزمانم له بهر چارم نوێژیان ده کرد به لام
کهس نهیده ووت نوێژکه و منیش گویم پنه نه دا . جاریک بو فلیمیك
وتیان : له ده وره که دا فاتحه بخوینه ، منیش نه مده زانی ، بزبان
نووسیمه وه له بهر مرکرد ، سبحان الله هەرچی بو فلیمه کان له بهرم
کردوه له بیرم چوونه وه ته نها فاتحه که نه بیت .

گەشتی ژيان

لەتەمەنی پەنجای سالیدا بەیانێک لەخۆمەووە هەستام وەك نوێزخوێتان چەند جوولەیه‌كم كردو فاتحەكم خۆتێد ، ئنجا تەلەفونم بۆ شادبە كرد كەئەو پێشتر تەوبەیی كردبوو داپۆشراو بوو ، ئەویش نامیلکەیه‌کی بۆنارد (المسلم الصغير) لەسەر نوێزكردن ، هیچ حاڵی نەبووم ، تۆمەز بە شیخ شەعراوی وتبوو ، جەنابی شیخ تەلەفونی بۆكردم و وتی : ئیستا باشتر نیە كە نوێزەكەیت ؟؟

وتم : دیارە باشترە بەلام تاقەتی دەستنوێژم نیە ، هاوین بوو ، وتی : قەیناكە لەجیاتی دەستنوێژ بۆ هەموو نوێزێك دوشێك بكە ، كەزستان هات و ساردبوو نەمەتوانی بۆهەرنوێزێك دوش بكەم ناچار دەستنوێژم دەگرت . ئنجا كە پوورم تەحیاتی بۆ شەرح كردم لەبەرم كردو لەنوێژدا دەخۆتێد . لە قوتابخانەی ئەلمانی فێری جدیدیەتیان كردبووین بۆیە لە بەیانیدا بە چاکی هەڵدەستام بۆ نوێزو نەئەنووستەمەووە ، نوێزەكان هەموو لەكاتی خۆیاندا دەمكردن ، ئەگەر دوای نوێژی ئیوارە بنووستمایە ئەوا دووی شوو هەڵدەستامەووە تا نوێژی بەیانی نەئەنووستەمەووە . ئێستە وام لیهاك ژیاخم هەموو پەپۆستە بوو بەنوێزەووە .

ئەمە وەك ئەوێ مەولەوی واوە ، كەسیك پێی دەلێن نوێز بكە ، ئەویش دەلێ : من نوێژی بەیانیم پێناكرێت ، مەولەویش پێی دەلێت : جاری چوار نوێزەكە بكەو بەیانیاكە قەیناكە ، كەئەمە هەوالە بلاو دەبێتەووە ، ئەبێ بەهەلا گوايا مەولەوی فەتوای داوێ چوار نوێز بكرێت ، ئەویش لەوێ لایاندا دەلێت : من بەتەنها چوار نوێژم

كەشتى ژيان

يىكردوو و ئەگەر راست دەكەن ئۆه بەھەمووتان ئەو نوپۆھى تىرى
يىكەن .

سەرۆكى زانكۆيەك لەميسر بىر يارىكى دەرکرد كەنايىت نافرەتانى
بالا پۆش بەو جلانەوہ يىنە زانكۆوہ ، چى وتيان ئەوہ فەرمانى خواو
يىغەمبەرە سوودى نەبوو ، شىخ چوو بۆلاى و قسەى خوشى بۆكردو
پاشان پى وت : ھەوالىكم يىگەيشتووہ ، كە بىر يارت داوہ بالا پۆشەكان
بەو جلانەوہ نەيەنە زانكۆوہ ، نىر نازاخم تاكوى راستە ؟؟

ئەویش وتى : راستە ئەمەوئىت جياوازى نەيىت لە ئىوان قوتايىہ
كچەكاندا و ئىحراجى بۆ سفورەكان دروست نەيىت .

ئەویش وتى : باشە بۆ رتئى سفورەكان ئەدەى يىنە ھەرەمى
زانكۆوہ ، لەكاتىكدا بۆ خوئىندن دىن و ھەق نىہ ھەموو بەرگىك
بپۆشن .

وتى : ئەوہ نازادى تاكەكەسيە ، وتى : زۆر باشە كەواتە بىروات
بەنازادى تاكەكەسى ھەيە؟ وتى : بەلى .

وتى : زۆر باشە ھەر لەبەر نازادى تاكەكەسيەكەش رتئى
بالا پۆشەكان بەدە چى دەپۆشن نازادىن و كابراش بوو بەقسەى خۆيەوہو
بەناچارى قايل بوو ، بەمچۆرە ئەم كابرايە كە بەفەرموودەى خواو
يىغەمبەر نەگىرا بە مەزھەبەكەى خۆى گرتى .

كەشتى ژيان

شىخ و جيهان سادات:

ژنى سادات داواى لىدەكات وتارىك بو ژنانى يانەكەى بدات ،
نەوېش قابىل دەبىت بەو مەرجەى خويان داېوشن ، كە دەچىت
سەردەكات جلى سفورىان لەبەردايە بەجيان دەھىلى ووتارەكە
نادات.

جارىك ساداتىش باسى كەسىك دەكات كە دەرچووى نەزەرهو
دەلەيت: وەكوسەگ راپىچى زىندانكرا ، نەمىش تەلەفونى بۆدەكات و
دەلەيت: نەزەھر پياو تەخەروج پىدەكات نەك سەگ.

سەرۆكى بۆسنە:



داواى گيان سپاردنى سەرۆكى گەورەى بۆسنى پزىشكەكان چەند
دېرھۆنراوھيان بەزمانى بۆسنى لا دۆزىەو كە نەو ماناكەبەتى .

كەشتى ژيان

پەيامىڭ بۆ خۇدى خۆت ، نەگەر شان و شكۆت بگاتە
كەشكەشانی ئاسمان ئەوا چارەنوس و كۆتايىت ھەر مردن دەيت .
ھەرچەند بەجوولەو گەشتەكانت خۆرھەلآت و خۆرناوا بگەرئيت
، سەرەنجام پشۋويەكى يەكجارى بدەيت و لەجوولە بگەويت .
لەدرئزايى ژيانا پشۋازى لەژمارەيەكى زۆر ميوان دەكەيت ، بەلام لە
كۆتاييدا ميوانىكى نويسراو ھەردەيت سەردانت بكات .
ھەموو شتەك كۆتايى پەيت ، بۆ ئەوھى دواى مردن سەرلەنوي
ژيان دەست پىكەيتەو، ئەم جىھانەش كۆتايى ديت و دەمریت ، جا
لەبەرئەوھ دامەزراو خۆ راگرە لەسەر رىڭگى راست .

دوويادەمورى :



گەشتی ژيان

مەلا محمدی رەببى يەككە لەزانا ناودارەكانى سونەى ئىران ،
كە رۆلئىكى باشى بىنيو بەدرىژاى تەمەنى لەخزمەتى خواو خەلقى
خوادا ، لەسەرداواى ھەقى كوردو سونە بە رووداوىكى تەموومژاوى
لەوہ دەچىت شەھىدكرايىت .

نەم زانايە دەنگى زۆر خوش بوو لەشەستەكاندا وەك
قورئانغۆيئىكى ئىرانى لەپاكستان بەشداری پىشپركىيەكى قورئان دەكات
كە مامۆستا عبدالباست و حوصەريش ئامادەبووبوون ، حوصەرى
يەكەم و نەميش دووہم بوو ، عبدالباست بە رەببى دلان بانگى
دەكردو جاروبار جلە كوردیەكانى نەمى لەبەردەكردو وتبووى
كەنەويش كوردەو خەلكى شەقلاۆرەيە .

يادەوہرى يەكەم : مەلا محمدى رەببى لەسنە ئەچىتەچاينخانەى
شوكرى ناويك و بەفارسى داواى بەفر دەكات ، شوكرىش
بەسەرسورمانەوہ دىتە لاى و دەلييت : مامۆستا بۆ بەكوردى داوات
نەكرد ئىوہى مامۆستاو پىشەوا زمانەكەمان نەپارىژن ئىمەى عەوام و
نەشارەزا چى بكەين ، ھا ئەوہ چەقۆيەك زمانم بپرە با نەجاتم بى و
ھەرقسەى پىنەكەم ، مامۆستا داواى لىبوردن لەشوكرى دەكات و
داواى ئەوہ ھەميشە دوعاى خىرى بۆدەكات و فائىحە بۆ گيانى
دەنيريت كە ئەو راستىيەى بىرخستەوہ كە زمانەكەى خۆى لەياد
نەكات .

گهشتی ژيان

ياده‌وهری دووهم: ماموستا که نه‌بیته مه‌لا نه‌چیته مزگه‌وتی دینه‌ک له نیران ماموستا که یان نه‌خوش ده‌بیته تانویژی ته‌راویحیان بو بکات ، خه‌لکه که له ماموستا ده‌پرسن نه‌تی ته‌راویح بیتن یان گیرانه‌وی نویژه فه‌وتاوه‌کانیان ، نه‌ویش ده‌لیت : کی قه‌رزاره بانویژ بگپړته‌وه ، بو سبه‌ی شه‌و مه‌لا ی مزگه‌وته‌که که نه‌خوشه ده‌نیریت به‌دوایداو پی ده‌لیت : خه‌وم به خوشه‌ویسته‌وه بینوه (د.خ) فه‌رمانت پیده‌کات که خه‌لکه که نه‌تی ته‌راویح به‌پتن .

شایانی باسه ماموستا خه‌می زوری کتبی باقیاتی صالحاتی ده‌بیته که چاپ بکړیت ، شه‌و له‌خه‌ودا به‌خزمدت خوشه‌ویست ده‌گات (د.خ) و نه‌ویش زور دلی خوش کرد .

به‌سهره‌اتی قه‌شه‌یه‌ک:

قه‌شه‌ی نیسپانی کاسولیکی نیدواردو ماریا غومینز که ته‌مه‌نی ۸۷ ساله‌و ۴۳ سال له دوورگه‌ی جافای نه‌ندونیسی خه‌ریکی بلاو‌کردنه‌وی مه‌سیحیت بووه ، ۱۷ مانگ بیه‌وش ده‌بیته له نه‌نجامی که‌وته‌نه خواره‌وه‌وه ، که‌دپته‌وه هوش خوی له‌خه‌سته‌خانه ده‌لیت : هه‌رچه‌ند من قورئانم نه‌خویندوته‌وه شاره‌زای نیسلام نیم ، به‌لام خوا خستویه‌تیه دلمه‌وه که‌ناوی (الله) یه‌و نیسلام دینی هه‌قه ، بویه‌من موسلمان ده‌م ، به‌مه‌ش نیوه‌ی لایه‌نگرانی موسلمان‌بوون چونکه

ههشتی ژبان

متمانەى زۆریان پێتهى و ئیستا به ته مان كه نیه كه یان بفروشن و هه ندی پاره كۆبكه نه وه و مزگه وتێك دروست بكهن .

نهمهش به لگهیه له سه ر نه وه ی كه خوا به هیدایهت نه داو په کی له كهس نه كه وتروه و نه وه ئیمهین ئاتا جان به خوا و بهرنامه كه یه تی (بَلِّ لِلّٰهِ الْأَمْرَ جَمِيعًا اَقْلَمَ يَنْتَسِ الْذِيْنَ اٰمَنُوْا اَنْ لَوْ يَشَاءُ اللّٰهُ لَهَدٰى النَّاسَ جَمِيعًا وَلَا يَزَالُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا تُصِيبُهُمْ بِمَا صَنَعُوْا قَارِعَةٌ اَوْ تَخُلْ قَرِيْبًا مِّنْ دَارِهِمْ حَتّٰى يٰٓاْتِيْ وَغَدُ اللّٰهُ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُخْلِفُ الْمِيعَادَ (۳۱) الرعد).



خهشتی ژيان

نهوويه بانگخواز: فريدي فليپيني كه بههزارهها كهسي موسلمان
كردووو هموو ژياني بۆ باگهوازيووو ، وا له خهستهخانهيهو جهلته
لتي داوه ، بهوحالهشوهو پهرستاريكي نافرته و دواوزه كارمهندي
خهستهخانه لهسهر دهستيا موسلمانبوون.



گەشتیته کوی؟

نیسلامهتی چەند پلەیه کەو هەولێ زۆری دەوێت تا بگەینە پلە
 بەرزەکان ، قورنان دەفەر مۆیت: بَلَى مَنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ
 مُحْسِنٌ فَلَهُ أَجْرُهُ عِنْدَ رَبِّهِ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ
 (۱۱۲) البقرة

وَمَنْ يُسْلِمْ وَجْهَهُ إِلَى اللَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ
 الْوُثْقَىٰ وَإِلَى اللَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ (۲۲) لقمان، واتە: هەركەسێك
 بەدڵێکی پاك رووله خوابێ و ئاكارچاك بێ ، دیارە ئەلقەى هەره پتەو
 ئەو گرتوویدەو ئاكامی هەموو كارێكیش بەرهو خوا یە ..

وَمَنْ أَحْسَنُ دِينًا مِمَّنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ وَاتَّبَعَ
 مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَاتَّخَذَ اللَّهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا (۱۲۵) النساء

لەسەرەتای هەموو نوێژێکدا ئەلێن (وجهت وجهی للذى فطر
 السماوات والارض حنیفا مسلما وما أنا من المشرکین ، ان صلاتی
 ونسکی ومحیای وماتى لله رب العالمین لاشریک له وبذلك امرت) .
 دەبێ لەکاتی نووستیشدا رووله خوابین (اللهم أسلمت نفسي
 إليك ، و وجهت وجهي إليك ، و فوضت أمري إليك ، و ألتجأت
 ظهري إليك ، رغبة و رهبة إليك ، لا منجأ و لا ملجأ منك إلا إليك ،

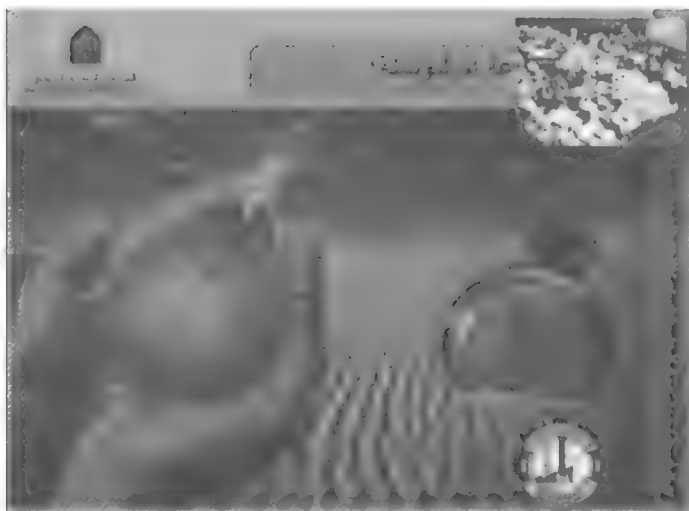
گهشتی ژيان

آمَنْتُ بِكِتَابِكَ الَّذِي أَنْزَلْتَ ، وَبَنِيِّكَ الَّذِي أَرْسَلْتَ ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ :
مَنْ قَاهُنْ ثُمَّ مَاتَ تَحْتَ لَيْلَتِهِ مَاتَ عَلَى الْفِطْرَةِ)

الراوي : البراء بن عازب المحدث : الألباني - المصدر : صحيح
الأدب المفرد - صحيح ..

مهسهلهی ئاراسته و رووگه زۆرگرنکه، وهک نهوهیه له بیابانیکی
کاکێ به کاکیداییت و داوات لیکریت لهو گهشتهدا کاتژمێر یان
قیلهغا ههلبژی، کامیان ههلبژی رزگارت دهییت؟؟

ئنجایا پرسیاره که نههمیه ناخۆ بهراستی روومان کردۆته خوا ، ئایا
له گهڤا نهوهدا که روومان لهخوایه گهیشتی نهته ئیحسان کهههست
بکهین خوای بالادهست دهیین ، خۆ نهگهر ئیمه نهشی بینین نهو
ئیمه دهیینت؟



گەشتى ژيان

ئەوۋابلى ئىمە بلىن چى ۱۱

عىمرانى كۆرى حصىن لە ھەوتى كۆچىدا بەيەتتى دا
بەخۆشەوېستمان(د.خ) ويىستى كەھاۋەلەن بەخۆشەويستيان وت : كە
لەلای تۆدەبىن دەكەوينە ھالەتتىكى رۆھى ۋاۋە خەرىكە بال دەگرىن ،
كە دەرۆينەۋە ناۋمان وماناۋانامىتىن .

نەۋىش فەرمۇۋى : ئەگەر لەسەر ئەو ھالەتى لای من بەردەوام
بن ، ئەۋا مەلانىكەتان لەرېنگاۋبانەكاندا دەبىن و تەۋقەتان لەگەن
دەكەن ، ديارە سەعاتەو سەعاتە و ناتوانن بەردەوام لەۋھالەدابىن .

عىمران ديارە زۆرماندوۋبوو لەگەن رامكردنى نەفسى خۆيدا
بۆيە ھەستى دەكرد مەلانىكەت سەلامى لىدەكات،ماۋيەك نامىتى
ودواتر ئەۋھالەتەى بۆ دەگەرپتەۋە، بۆيە بە مطرف كۆرى عبداللاھى
شەخىر دەلەيت : سەلامى مەلانىكەتاتم نەماۋو بۆم ھاتەۋە ، ئەگەر مام
باسى مەكە كەمردىشم كەيفى خۆتە ئەگەر باسى بكەيت .

ئەۋەى سەيرە خوا بەۋ پلە بەرزەيەۋە نەخۆشەكى بۆنارد سى
سالن بەردەوام بوو ، كەدلىخۆشيان دەدايەۋە دەيروت : ئەۋەى خوا پى
خۆش بىت مىش پىم خۆشە !

گەشتى ژيان

ئىنا بەو پلەيەشەو دەترساو دەيووت : خۆزگە خۆلەمىشىكى
دەم رەشەبا بوومايە .

لەسەرەمەرگا لەسالى ۵۲ى كۆچىدا لەبەصرە وەسيەتى كرد:
كەگەراندەو لەناشتەم ئاژەل سەربېر و چىشت و گۆشت بھۆن و
بىبەخشەو . وەك ئەوەى مردنەكەى مونا سەبەكەى خوشى بىت، ديارە
زانويەتى بەرەو كۆى دەچىت .

دكتور خالىد جوبەير



گەشتى ژيان

ناوبراو پزىشكىكى جەراھى دلى سعودىە وسالى ۱۹۵۴
لەدايكبوو لەسالى ۱۹۸۰ لە قاھىرە كۆلىزى پزىشكى
تەواو كىردوو لەسالى ۱۹۹۳ دا بۆتە راويزكارى نەخۆشى دى و ۳۵
دىراساتى ھەيە لەسەر دى ولە گوڤارە بىانيەكاندا بلاوى كىردۆتەو ،
لەبارەى ژيانى خۇيەو دەلىت: داىكم ناوى (سارە) كچى ئىبراھىم
(الحقىلە) ، باوكى خۆم نەدىو و بەبى باوكى گەورەبووم ،
چىرۆكىشم لەگەن داىكمدا لە ۱۹۵۴/۱۲/۲۷ ەو دەست پىدەكات
كە لەشەوى ۲۷ دا لەسەعات ۳،۵ ى شەودا لەدايك بووم ،
كەداىكم منى گرت بەدەستەو ھەستى كىرد خوين لەپشتم دىت ،
كەسەبرى كىرد چالەك لەپشتم بوو خوينى لىدەھات ، خۆى و نەنكم
تا بەيانى بەنۆرە دەستيان لەسەر پشتم دادەنا تا خوينى لەو زياترم
لىنەرۆات .

دكتۆر لەوناوچەيەى ئىمە نەبوو تەنھا پەرستارىك ھەبوو نەویش
نەيتوانى ھىچم بۆبكات ، حالەتەكەم خەتەر بوو ، لەوانەبوو توشى
ئىفلىجى يان مردن بىم ، كەچى خوا نافرەتەكى دەشتەكى نارد ،
كە حالەتەكەيان پىشاندا ، وتى : ئاسانە ھىچ نىە ، پىسايى كىردوو ،
وتيان بەلى ، وتى : چالەكە پىسايى خۆى بچەنە سەر ، دوو سى جار

گهشتی ژيان

خستويانه سهری و خوا کردی به شيفا بوم ، نهگه ر وانهبوايه من
هه رنه و کاته ده مردم . (مه بهستی نه و پيساييه ره شه بووه که يه که مجار
منان ده يکات که نه و گريسه يه که ريخوله کاني داپوشيوه تا به به کا
نه لکين تا مناله که دپته دونياوه) .

ساليک ته مه نم ته و او کرد و توشي ميز گيران بووم ، سي روزه ميزم
بونه کرا و ته و او ناوسام و له هوش خوم جووم ، پرستاري ناوچه که
نه يده زاني چيم بوبکات ، تا خوا نافر ته يکي ده شته کي نارد که باسي
حاله که ميان بو کرد وتي : ناسانه ، برنج بين يکولتين و ناوي
برنج که کم بو بهتن برنجيان کولاند و ناوي برنج که يان بو هينا که توزي
سارد بووه وه مني تيخت ، پاش ۱۰ ده قيقه به رديکم لپري داو
ميزه که به ربوو نه مجارهش خوا له مردن رزگاري کردم ، نيستا
له به رچاومه نه بي دايکم چهند شهرزه بووي بو ژياني من و هيچيشي
له ده سه لاتا نه بووه بيکات .

له ته مه ني سي سالانيشدا تووشي حاله تي بورانه وه بووم ، دايکم
ديسانه وه گيري خوارد به ده ستمه وه ، به وه ژاري و نه داري و بپوه زن
کوشيه نه يده زاني چيم ليکات ، نه مجارهش خوا نافر ته يکي ده شته کي
نارد که دپاره نه وانه به نه زمووني خويان هه ندي چاره سهريان لايه ، نه و

كەشتى ژيان

نافرته پشت سهرى برينداركرد و داخى كرد ، سبحان الله نه مجاروش
نهمردم و بهوچاك بووم .

ننجا كه تهمه نم ۱۰ سالان بوو بيرم دى به دايكمم وت : كيكم
دهويت ، كورى فلان كس كيكي پى به ، وتى : كورم ئيمه هزارين
پارهمان نيه ، كيك نارد و هيلكهى دهويت .

له بهرمن سى رۆژ كاره كهرى مالانى كرد بوئه وهى پارهى كيك
بوئن پيدا بكات و كيكم ده رخوارد بدات .

جا بويه كه دايكم له تهمه نى ۵۴ سالىمدا وهفاتى كرد
زورگريام ، ههستم كرد وهك منالايكم كه فريندرايسته سهرشه قام ،
ههستم به تهنه ناي و ههتيوى كرد ، بهراستى دايكم وهك بهلوعه يه كى
خيتر وابوو بوئن ، به داخه وه نهو ده رگاي خيتره م لى داخرا .

نهمريكيهك ده لى ت : نه گهر كه سيك تهمه نى حهفتا ساليش بيت
و دايكى بمرىت هدر ههست به تهنه ناي ده كات و ههست به ونبون
ده كات . بويه من هه موو دايكيك وهك دايكى خوم تهماشاده كم و ريزم
ههيه بويان ، بهوانه ي كه دايك و باوكيان ماوه ده لى م : باش بن له گه ل
دايك و باوكتانا ، به ههشت وا له ژير پى دايكتانا ، نهك پى دايكتانا

گهشتی ژيان

بدلکو پټلاوه کانيشيان ماچ بکن ، چونکه نهوان بهو پټلاوانه يان پي
دهنين به بهه شتدا .

شيفا لاي خوايه :

دکتور خالد جوبه پر که پزیشکهو نهشته رگهري دل ده کات
له سعودي و بانگخوازه ده لیت : براده ريکی خواناسم که نه هلی
روژوو شهونویژه بوی گيرامه وه و تی : پار ره مهزان له رووداويکی
نوتوميلدا زور به خرابی قاچم شکار چوومه خسته خانه ی
مه دینه و پزیشکه کان وتیان: نه بی قاچت بپرینه وه ، زور داوای لیوردم
له خوا کردو زور پارامه وه (من لزم الاستغفار جعل الله له من کل
ضیق مخرجاً ومن کل هم فرجاً ورزقه من حیث لا یحسب) الراوي :
عبدالله بن عباس -المصدر :الأحكام الصغری صحیح الإسناد .
شهو له خه ودا حذرته (د.خ) پی لهرمووم : قاچت مه پره وه ،
به نيزنی خوا چاک ده بیت وبه پی خوت ده روت . وتم : تو کیت ؟
وتی : من (محمد) م پیغه مبهری خوا .
بویه بانی دکتور وتی : ها چی ده لیت ؟ وتم : له سه رخوا
نایر مه وه .

گہشتی زبان

سبحان الله دواى سىّ رۆژ به فرۆكه برديانم بۆ خهسته خانهى
عهسكهري و دكتور موسه ديد پىنج نهشته رگهري بۆ كردم و له سايه
خواوه چاك بوم.

خوای گه وره دهه رمویت : {وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا
وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ إِنَّ اللَّهَ
بَالِغُ أَمْرِهِ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا } الطلاق ۳

ههركهس لهخوا بئرسی دهرووی لیده کاتهوهوله شویتیکهوه
 بژیوی بۆ ده نیری که بهخه یالیدا نایه و، هه رکێ خۆی بهخوا بسپیری ،
 نهوی بهسه ، خوا بهمه بهستی خۆی ده گاو هه رچی بوی دهیکا ، دیاره
 خوا بۆ هه رشتی نه ندازه که داناوه .

سدرہ مدبرگ :

دکټور خالد دهليټ: له ماوه ي کار کړدغا له خهسته خانه که ۳۲
ساله ، شش حالته م بيني له پياو و نافرته که له سه ره مەرگ و
گایانه لایاندا مه لانیکه ی ر ه حمتیان بینوه ، وه حالته ټیکشم بیني که
مه لانیکه ی عزابی بیني .

یه‌کهم/ له‌روژی شه‌مه ۶/ شه‌عبان/ ۱۴۰۶ ی کۆچی واته ۲۸
سال له‌مه‌وبەر له‌خه‌سته‌خانه خه‌فه‌ربووم نویژی ئیوارهم له‌مزگه‌وتی
خه‌سته‌خانه‌که کرد، په‌رستاریک ته‌له‌فونی بۆکردم که فلانه نه‌خۆش

گەشتى ژيان

حالى خراپە و لەدەستى راستىيەوه كانىولاكەى بۆدانراوه ئىش ناكات ، بەلكو بىت لەدەستى چەپەوه بۆى دابىت .

نەم نەخۆشە تووشى شىرپەنجە بووبوو ، پىنج مانگ ناگاي لەخۆى بوو قسەمان دەکرد لەگەلىا ، مانگى شەشەم بېھۆشى تەواو بوو شىرپەنجەكە گەشتبۆوه مېشكى و كويزىش بوو .

كەهاقە سەرى بەپەلە دەستى چەپىم گرت تا دەمارىكى بدۆزمەوه و كانىولاكەى بۆ دابىت ، كەچى وتى : ئەو كەى يە ؟ وتم : دكتور خالىد جوبەير ، وتى : چى دەكەيت ؟ وتم : كانىولات بۆ دادەنىم . وتى : من مردووم بۆم دامەنى ، وتم : نا تۆ زىندوويت و نەمردوويت ، چەند جارېك ھەولم دا دەمارىكى بۆ بدۆزمەوه بۆم نەكرا ، ئەو دەيوت : من مردووم و مېش دەموت : تۆ زىندوويت و نەمردوويت ، تا دواجار وتى : ئەلىم خۆت ئەزىت مەدە من مردووم و مەلانىكەتى عەزاب دەبىنم .

ھەموو مووھەكانى لەشم راست بوونەوه ، دەستم شل بوو ، چۆن لەو ژوورەدا لەنھۆمى دووھمى خەستەخانەى سەربازى رياض ئىستە مەلانىكەتى عەزابى لى يە ، زۆر ترسام ھەروەك مەلانىكى سى سالان كە گەورەيكە لەژوورىكدا بەتەنھا بىرسىت .

گەشتى ژيان

نەترسام ئىستا يا تۈزىكى تر مەلانىكە تەكانى عەزاب منىش
بىگرن ، كابرا پاش تۈزىك بەم حالەوۈە مرد .

دوۋەم / رۈزىك لەعەمەلىيات بووم پىيان راگەياندم كە لاۋىك
فىشەكىك بەرمىلى كەوتوۋە و حالى خراپە و دەمرىت ، منىش وتم
خوتىنى بۆ بەيتىن و ئىستا دىم ، كەھاتم بىنىم دەموچاۋى گەشە و
لەھۇش خۆى چوۋوبو ، مىلى ئاوسابو ، فەحسەم كرد تابزانم چى
بۆبىكەم ، كۆرە ھالەوۈە ھۇش خۆى و وتى : دىكتۇر عەزىيەتى خۆت
مەدە من دەمرم ، من لەخىردام ، من شوپىنى خۆم دەپىنم لەبەھەشتا ،
نەمەۋى خوا خافىزى لەدايك و باۋىكم بىكەم .

چوۋم دايك و باۋىكىم بانگ كرد ، وتيان : چۆنە؟ وتم : باش
دەپىت ان شاءالله كۆرەكەتان لەخىردايە ، كە باۋىك و دايكى چوۋنە
لايەۋە چاۋم لى بوۋ دەستى دايكى ماچ كردو وتى : گەردىم ئازاد بىكە ،
ئىنجا دەستى باۋىكى ماچ كرد و وتى : گەردىم ئازادبىكە ، ئىنجا دەستى
ھەردو كيانى خستە سەر سىنگى و وتى:دوۋام بۆبىكەن ، شايبەتقانى ھىنا و
گيانى دەرچوۋ .

ههشتەم ژيان

دوايى له دايك و باوكه كه پرسی كۆره كه تان چۆن بووه ، وا
شكۆر عاقیبت خێره ؟ وتیان : له پۆلى دووی سانهوی یه كهه بوو ،
شه ونویژی ده كرد و نامادهی نه لقه كانی له بهر كردنی قورئان ده بوو .

به راستی نه مه ته صدیقی نه مه فهرموده یه ی پێغه مبه ره (د.خ) كه
ده فهرمویت : كاتی یه كێك تان له سه ره مه رگدا یه و ڕوو له قیامت و
پشت له دنیا ، چهند چاوی ڕیكات مه لانیكه تی ڕه حه تی ڕووسی
ده بینیت و جیگا كه ی خۆی ده بینیت له به هه شتا .

سێ یه م / ته غریدی كه چم له له ندهن كۆرپکی بوو ناوی نا
(خالیڤ) به ناوی منه وه ، چووم بۆ سه ردانیان ، وتم : مزگه وت نزیکه ؟
وتی : خه مت نه بیته نه وه مه ركه زی ئیسلامیه چهند خوله كێك
لێمانه وه دووره ، بۆ نوێزه كان ده چووم بۆ نه وه مه ركه زه و گه ئه یكیم بینی
پێنج فره زه نامادهی نوێژ كردن ده بوو ، به زمانی ئینگلیزی داوای
لێكردم دوعا بۆ دایك و باوكی بكه م ، وتم : بۆ دایك و باوكت كافرن
؟ وتی : نه خێر ، به ناو موسلمانن و چل ساله ها تو ونه ته له ندهن نه نه وان
و نه خوشك و براكانم هه یچیان نوێژنا كهن ، وتم : نه ی تو چۆنه
نوێژده كه یته ؟

گەشتى ژيان

وتى : منىش وهك ئەوان بووم ، رۆژنىك وتم : باشه ئەگەر من
 موسلمانم نايى ئىسلامەتيەكەم پتوھ دياربى ۱؟ نوپۇزى عەسرىك ھاتم بۆ
 مەرکەزى ئىسلامى ، داۋى نوپۇزەكە بەيەككىيەم وت : دەمەويت فېرى
 دەست نوپۇز و نوپۇزم بەكەيت ، وتى : موسلمانيت ؟ وتم : بەلى ، وتى :
 عەمرت نەمىتى بەو قەلەفەتەوھ چۆن نوپۇزناكەى برۆ دەرەوھ ، بەراستى
 زۆر دىلم شكا و شەيتانىش ھانى ئەدام و ئەيوت : دەى كە ئەم
 موسلمانانە وابن چيت داوھ لە نوپۇز و ئىسلامەتى ، تۆگەغيت بۆخۆت
 چيت پتخۆشە بيكە ، بەقسەى شەيتانم نەکرد داۋى سى رۆژ چوومەوھ
 لەداۋى نوپۇزى ئىوارە بەيەككىم وت : تىكايە فېرى نوپۇز و دەست نوپۇزم
 بەكە ، ئەميان باش بوو فېرى کردم.

وتم : مالتان نزيكە ؟ وتى : نەخېر بۆ ھەموو فەرزىك بە
 ۴۵ خولەك دەگەمە ئېرە و بەيانىانىش پىش سەعات و چارەكىك دىم ،
 ھەز دەكەم ماندور بېم بۆ نوپۇزەكەم . چونكە خواى گەورە داۋى
 لىكردووين دروشمەكالى بەرز رابگرين (وَمَنْ يُعْظَمْ شَعَائِرَ اللَّهِ فَإِنَّهَا
 مِنْ تَقْوَى الْقُلُوبِ (۳۲) الحج) راستە جارى واھىدە پلەى گەرما دە
 بۆ بىست پلە دېتە ژىر سقرەوھ بەلام بۆخوايە ھاتنەكەم ، من ئەم
 كراسەم بۆ جەژن كېرى وگريام لەبەرئەوھى لەبەر بەرزراگرنتى جەژن

گهشتی ژيان

گيرابوو، ههستی کرد که بیتافتم وتی : نهتهوی حوکه کهت بیی به
سی سال، وتم : نهروی والله ههزده کهم بهس چۆن ؟ قورنانیکی دایه
دهستم، وتی : نهمه له بهربکه، وتم : جا نهوه شەش سەد لاپه‌ره‌یه
به‌چی له بهرده کریت ؟

وتی : تو زیره کیت شانزه ساله حکومت سه‌رقال کردوه و
میشکت له خراپه‌دا به کاره‌یتاوه ئیستا له چاکه‌دا به کاری بهینه، وتم :
ناخر من نوێژناکه‌م، وتی : قهینا که، ناچار کهوتمه له بهرکردن و
ده‌چوومه مزگه‌وتی به‌ندیخانه که و له کاتی نوێژه‌کاندا نه‌هاقمه ده‌روه،
تاگه‌یشتمه سوره‌تی الأعراف، نه‌وتایه‌تانه‌ی باسی دۆزه‌خ ده‌که‌ن و
باسی به‌هه‌شت ده‌که‌ن ژیاغمیان گۆری، جارێک که قامچیان لی نه‌دام،
پۆلیسه که پرسی : مانگیکه ره‌نگ و پرووت گۆراوه، وتم : به‌راستی
من له‌خۆشیه‌کدام ده‌لیم ناخۆ نه‌وانه‌ی ده‌چنه‌ فیرده‌وسی نه‌علاوه
توبلێی له‌و خۆشی یه‌ی منداین ؟!

پاش نه‌وه‌ی که به‌ربووم له‌سایه‌ی خواوه‌ رێی خوام گرتوه و
خه‌ریکی بانگه‌وازم بو پهیامه‌که‌ی خوا، جابه‌راستی نه‌و به‌ندیخانه‌یه
کۆلیژبوو بۆمن.

کەشقی ژبان

پینجەم/ پێغەمبەر (د.خ) دەفەر مۆیت : (إن للمساجد أوتادا ،
الملائكة جلساؤهم ، إن غابوا يفتقدونهم ، وإن مرضوا عادوهم ، وإن
كانوا في حاجة أعانوهم ، ثم قال : جليس مسجد على ثلاث خصال :
أخ مستفاد ، أو كلمة حكمة ، أو رحمة منتظرة) أبوهريرة/المحدث
الألبانی/ المصدر صحيح الرغیب/الصفحة ۳۲۹/حسن صحيح .

نزیكهی پانزە سأل لەمەوبەر نەشتەرگەریم كرد بۆ گۆڕینی
(صمام) ی دلی كەسێك نەشتەرگەریه كە چوار سەعات تا شەش
سەعاتی دەوێت ، بەیانی كەهاتم بۆ ژووری عەمەلیات نەتووت
لەپەرزەهێ شەریفم و زۆر هەستم بەخۆشی و سەكینەت دەكرد ،
كەهاتمە لای موخەدیڕە كە ئەویش هەمان هەستی هەبوو ، وتی : زۆر
هەست بەدڵنیایی و ئارامی دەكەم و بە ۱۰ خولەك تەخدیڕەكەم كرد ،
منیش وتم : پەنگە هێ ئەو هیئت كە هەردوو كەمان نوێژی بەیانیمان
لەمزگەوت كردوو ، كەچی ئەو هێ سەیربوو پەرستاریكی بەریتانیش
لەبەردەستما بوو پێداویستیه كانی نەشتەرگەریه كەهێ نامادە دەكرد
لەگەڵ ئەو هەشدا كە موسلمان نەبوو هەمان هەستی هەبوو ، وتی : كە
زۆر بەناسانی كارەكان هاتوون بەدەستیهوه .

گهشتی ژيان

زۆرم بى سەربوو ، که نهشتهرگهريه کهشم کرد تنها دوو
 سعات و چاره کيکم بى چوو که خۆى دهبايه بهلاى کهمهوه چوار
 تا شەش سەعاتم بى بجوايه ! دوايى تيگهيشتم که نەم نهخۆشه نههلی
 مزگهوتە و کاتى وا نهخۆش کهوتوو و له مزگهوت ديار نيه بهبى
 فەرموده که مهلائیکه تهکان هاتوون بۆلاى و دياره که مهلائیکه تهکانيش
 دابهزيون سهکينهت و نارامى و خۆشى لهو شوينه دا بلاوبۆتهوه که
 هەرسێکمان ههستمان بى کرد .

جاريکی تريس ئافرهتيکی خواناس که نهشتهرگهريم بۆکرد
 ههمان شت دووباره بۆوه ، مهلائیکه تان بهپرواداران دهلێن (تَخُنْ
 أُولَئَاؤُكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ) فصلت ۳۱.

شه شههه/ پياويك نه ناسم فەراشی قوتابخانه بوو ، خۆى و ژنه کهى
 و دايک و باوکى و سيانزه منداڵ له زووریکدا دهژيان له قوتابخانه کهدا ،
 له گەڵ نهوهى که زۆر ههزاربوو ، ههميشه له پىزى يه کهمى نوێژ ناماده
 دهبوو ، زۆرجار دهولەمهندهکانى مزگهوت هاوکارىيان دهکرد ، نەم
 پياوه ههميشه دياربوو که بهخته وهه به و حاله شهوه .

که چى دهولەمهنديکم بينى له خهسته خانه که ته مەنى شهست
 سائيک دهبوو که به کيکه له ۱۰ دهولەمهنده کهى رياض هاتبوو

ههشتەم ئۆيان

ههشتەرگەرى بۆيىكەم ، پىي وتم : كه جهوت سائە بەدواي سه عادهت
دا ده گەپت و شهوانه له بهر نا ئارامى به حەبى خەو دەخەو پت .
يه كىكى تريشم له فرۆكه خانه بينى كه ئه وىش يە كيكه له ۱۰
ده و له مەندەكەى سعوديه ، له سەر عاره بانەى كه مەندامە كان بوو ،
يەك مليار دۆلار بەس پارەى كاشى هەبوو له بانقه كاندا ، كه چى
سەمونىك و بوتلى ناوى بە دەستەوه بوو وتم : ئه وه چى يە ؟ وتيان :
بە يانيان ئه بيت سەمون و ئاو بخوات و پاريز بكات .

جهوتەم / براده ريك دەناسم له دوكانى كه لوپەلى ئافره تان كاري
ده كرد و دەمزانى سەيرى ئافره تان ده كات ، نامۆزگاريم كرد كه هەر
جاريك چاوى پرپه ئافرهت ، دوو ركات نويز بكات ، دواي ماوه يەك
پەيوەندى پتوه كردم و وتى : ئىستا شەيتان نايەلى سەيرى ئافرهت بكەم
چونكه ئەزانى كه سەيرى بكەم دوو ركات نويز دەكەم و ئىستيفار
ده كەم، جا كه ئەوه شى پتەاخۆشه هاتم نادات بۆ سەير كردنى ئافره تان.

ههشتەم: رۆژىك گەنجىكى ۱۶ سالى خواناس له مزگەوت جهلته لى
داو بەپەله هينيان بۆ بەشى فرياكەوتنى خيراى خەستە خانه، زۆر
هەولمان له گەلدا، دكتورى موقىمى به دياره وه بوو منيش شپرزەبووم
و خەريكى ئەوه بووم به هەندى نامىرى تر فرياي بکەوين، چوومه

گهشتی ژيان

دهره‌وهو خيراهاقمه‌وه بينيم دهستی موقیمه‌که‌ی گرتووهو شتیکی
پتوت و رووی کرد به‌لای راستداو به‌هزارحال شایه‌قمانی دووباره
ده‌کرده‌وهو له‌پر دهستی دکتوره‌که‌ی به‌رداو دواهه‌ناسه‌ی داو وه‌فاتی
کرد.

دکتوره‌که زۆر به‌کول گریاو نه‌ژنوی شل بوو ناچار دانیشت، لامان
سهریوو! وتمان: خو ئه‌مه یه‌که‌م جارت نیه له‌م حاله‌تانه بیینی بۆ
واده‌که‌ی؟ به‌دهم گریانده‌وه وتی: دکتور خالد که‌تۆی دی ناوا
شهرزیت و نه‌ته‌وی هه‌رچۆنیک بێ فریای بکه‌ویت، پتی وتم: به‌دکتور
بلی: باخۆی نه‌زیه‌ت نه‌دات من نه‌رم، وا جیگا‌که‌ی خۆم نه‌بینم له
به‌هه‌شتا!

نۆیه‌م: نایمه‌و قورئان:

یه‌که‌م: خوای گه‌وره ده‌فه‌رمویت: گوینگرن به‌چاکی له‌قورئان و
بیده‌نگ بن بۆ نه‌وه‌ی خواره‌جتان پینکات (قُلْ إِنَّمَا أَتَّبِعُ مَا يُوحَىٰ
إِلَيَّ مِنْ رَبِّي هَذَا بَصَائِرُ مِنْ رَبِّكُمْ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ
(٢٠٣) وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ
(٢٠٤) الاعراف ..

گەشتی ژبان

قورئان ھیدایەتەو ماہی رحمتەو ماہی شیفایە (يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَتْكُمْ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَشِفَاءٌ لِمَا فِي الصُّدُورِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ) (٥٧) یونس

وَنُزِّلَ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ وَلَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا (٨٢) الاسراء

نیمە وەك پێویست وردنایینەو لەقورئان و ئنجا وەك شیفاش بەکارى ناھێتین ، كەدیاریە لەگەڵ بەكارھێنانی دەرماندا ئەبێت شیفای قورئانیشمان بێر نەچێت .

ھەژدەسەعات خەریکی نەشتەرگەری دڵی منالێك بووین لە بەیانیدەو تا سەعات دووی شەو ، ھەرچیمان كرد لێدانى دڵى و گەرمى لەشى نزم بوون و ناچار وتم ئەگەر دڵى وەستا وازى لێیتن . كەبەجیم ھێشت ، لەوسەرى قاوشەكە ژنێك بەدیاری كەچەكەیدەو بوو كەمنى بینی وتى: دكتۆر كەچەكەم خەوى لێناكەویت بۆ ھەندى دوغای بەسەرا ناخوێنى ، ئەمە رابجێلەكانم و زانیم كە من دوغام لەیادچوو بوو، خێرا گەرامدەو سەر منالەكەو دەستى راستم لەسەرى داناو دوغام بۆكردوسى جار وتم:(اللهم رب الناس اذهب البأس ، اللهم اشفى أنت الشافى لاشفاء الا شفاؤك ، شفاء لا يغادر سقما) .

گهشتی ژيان

خوا شایه ته ساعات ۷ ی به یانی باشو بوو ، ساعات ۹ ته واو
لیدانی دلی و گهرمی له شی بهر زبووه.

شایانی باسه له سالی ۱۹۹۰ هره له جورج واشنتون له نه مهربکا
په ایمانگایه ک دامه زراوه بؤدیراسه ی کاریگری نیمان له سره
چاکبونه وه و چنده ها لیکولینه وه له و باره یه وه کراوه و له زانکوی
هارفاردیش پی ده لین (هوکاری نیمانی له سره چاکبونه وه)
که جارانش هه ستیان پیده کردو ناویان ده برد به هوکاری نه زانراو بو
چاکبونه وه .

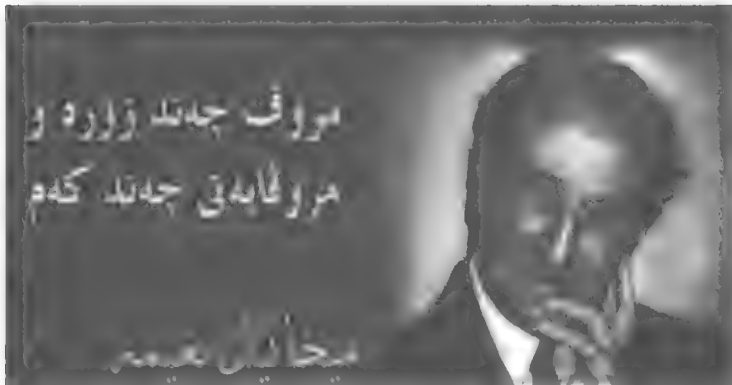
دوهم : وَإِذْ نَجَّيْنَاكَ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ يَسُومُونَكَ سُوءَ الْعَذَابِ
يُذَبِّحُونَ أَبْنَاءَكَ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكَ وَفِي ذَلِكُمْ بَلَاءٌ مِنْ رَبِّكَمْ
عَظِيمٌ (البقرة ۴۹) نهه نایه ته سی سال من به هه له تی گه یشتبووم
وه مزانی (یستحیون نساءهم) واته (یستیحون نساءهم) له کاتیکدا
ماناکه ی وانیه . تا که سیک مالی ناوا بیت بوی راست کرده وه .

نیمه خواخوامانه زوو ویردی روژانه که مان بخوینین ، نه گهر
بیخوینین و نیز که مر لا ده که یه وه به لای ته ده بووری قورئاندا
له کاتیکدا که خوا داوای لیکردوین ته ده بووری قورئان بکه ین به دوا ی
ماناو مه به سه کانیدا بگهرین (أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ أَمْ عَلَى قُلُوبٍ
أَفْأَلْهَا (۲۴) محمد.

گهشتی ژيان

سيهه :پزېشکيکي هيندوسي بوزي دووههفته پيش رهمهزان
 موسلمان بووبوو ، له رهمهزанда له لايه وه بووم له نوټژدا ، نيمامه که
 کوټايي سوورته ي زومهری خوټند، که سه لامی دايه وه فرميسک
 به چاويه وه بوو ، ونی : نه وه چ نايه تیک بوو خوټندی و له چ
 سوره تیکدا بوو ؟ زور ته ريق بوومده وه له حالي خوټم که من حافظي
 قورنانشم و بهينده ي نهو کاری ټينه کردم .

موسلمانيتکي مړوف دوست :



گەشتى ژيان



جۆرج گالەوى لەسالى ١٩٥٤ لەدايکبوو ، لە ئۆسکۆتلەندهو
لە ١٥ ساليهوه کارى سياسى کردوو و لەسالى ١٩٨٠دا بووبە
نەمىندارى لقی حيزبى عومال لە داندی .

سالى ١٩٨٧ تا ٢٠١٠ ئەندام پەرلەمان بوو . هەرلى داوه
نابلقهى سەر عىراق لايرى و لاينگرى مەسەلى فەلەستينيهو
کەسيكى موسلمانە .

کاتیک نابلقهى غەززه درابوو منال وپيرو پەککەوتە چاوهرتى
رەحمى خواو هيممهتى خيىرخوازان بوون ، جوولهکە تۆپبارانى دەکردن
و ناموبارەکيش مەعبەرى رەفەحى داخستبوو ، عەرەيش بەرووکەش
نيستکاريان دەکردو بەدل ئاواتى لەناوچوونى غەزەيان دەخواست .

ههشتی ژبان

نالهم کاته دا که سایه تی بهریتانی مروؤ دۆست جۆرج گالاری
سائی ۲۰۱۰ کاروانی (الشریان) ی له گهڵ پەرله مانتاری تورکدا
سازکردو له تورکیاوه هاتنه ئهردهن و سوریایو له عهقه به نه منی میسری
به رهو روویان بوونه وه و گێپرایانه وهو، ناچار چوونه ئهردهن و پاشان
لازقیه و به ده ریادا چوونه عهریش و له مینای عهریشیش نه منی میسری
زۆر نازاریان دان و سه ره نجام له مه عبهری ره فحه وه داخل بوون. ئهم
مه سافه یهش که ۱۸۰۰ کیلۆمه تر بوو نیو ملیۆن دۆلار کهوت
له سه ریان، که گه یشتن پێشوازیه کی گه وره یان لیکرا.

که نائی جهزیره چاوپیکه وتنی له گهڵ کردو وه رگێر له بهرگریان
نیده توانی قسه کانی وه رگێریت بۆ زمانی عهرهبی که هه موو سه رانی
عه ره بی رووزه ردو ریسوا کرد.

جۆرج وتی: من پیربووم ره نگه نه گه مه نازادبوونی فه له ستین،
ته نها ناواتم نه وه به که زه یه الدین ی کورم (که ئیستا ته مه نی دوسال
و نیوه) له گه لتاندا بێته ناو فه له ستینی نازاده وهو ئیوهش ده ستی بدهن
به شانیاو بلێن: جۆرجی باوکت له ناو مانا بوو، له سه ر هه مان ریگا
له گه لمان بوو، وا گه یشتین نه ی زه ینه دین.

ئنجا هه ناسه یه کی هه لکێشاو وتی: نه گه ر زه ینه دینیش گه وره بوو من
ما بووم و گه له یی لیکردم و وتی: باوکه تو له و زه مانه دا ژبایت

گهشتی ژيان

که همه موو دنیا ته ماشاکه ری منالانی غه ززه بوون که ده خنکیران ، چوَن هیچتان بۆنه کردن ، نایا عالم شهرمه زارنه بوون؟ پی ده لیم : کورم خوا ده زانیت تا دوا هه ناسه چیم له توانا دابوو کردم له پناویاندا .. سا به لکو کوره کهم لیم بیوریت ..

دکتور ئیبراهیم نه لقه قی:

سالی ۱۹۵۰ له نه سکه نده ریه له دایکبوه به جهوت مانگی ، کاتیک هات چاره پئی هاتی نه بوون و کاتیکیش له ۶۲ سالیدا له ۲۰۱۲ مرد کهس چاره پئی مردنی نه بوو، زۆر چالاک و به توانابوو له زۆربهی ولاتانی دونیادا وتاری ده دا و خه لکی پیوستان پی بوو. ههروهک سه عیدی کوری جوبهیر که کاتیک شهیدکرا خه لکی ده یانوت: سه عید له کاتیکدا مرد که هه رچی له سه ر زه ویدا به پیوستان به زانسته که ی بوو.

له شهش سالیدا نه وه نده هارو هاج بوو نه چووه سه ر شه قام و په نجا ئوتومبیلی لیبویه تایه ی هه موویانی فش ده کرده وه که ده کاته دووسه د تایه.

هه ر له منالیه وه حه زی له پیشبرکی بووه له تافی لاویدا له تینسی سه رمیزدا به کهم بووه.

گهشتی ژيان

ره‌هه‌تی‌ه‌زی ده‌کرد بیه به‌پوه‌به‌ری گه‌وره‌ترین نو‌تیلی جیهان
و هه‌روه‌ها یه‌که‌می یاری تیتسی میسری. بۆ نه‌مه‌ش روژی شه‌ش کاژیر
مه‌شقی ده‌کردو هه‌ولیشی ده‌دا فیری زمانی ئینگلیزی و فه‌ره‌نسی و
نه‌لمانی بیټ .

نجا ژنی هیتا و له‌ته‌مه‌نی ۲۳ سالی‌دا چوو بۆ که‌نه‌دا و ته‌نها هه‌زار
دۆلاری پیو، که له فرۆکه‌خانه‌ی هۆله‌ندا به ترانزیت دابه‌زین و
سه‌عاتی بۆ خۆی و ژنه‌که‌ی کړی، ژنه‌که‌ی وتی: پاره‌که‌مان پیټ
باشره ، وتی: نه‌خیر با ئیعتیما‌دمان له‌سه‌ر پاره‌که‌ نه‌بیټ و زوو بگه‌ریم
به‌دوای ئیشدا.

هه‌ر گه‌یشتنه که‌نه‌دا له ۴۸ کاژیردا دوو کاری دۆزیه‌وه که
باش‌ری‌یان قاپ شت بوو له چیشته‌خانه‌یه‌کدا، له‌گه‌ل نه‌وه‌دا که سی
دبلۆمی هه‌بوو له به‌رپوه‌به‌ردنی نو‌تیلدا و سی زمانیشی ده‌زانی.

پاش سالتیک کارکردن بیزار بوو وازی هیتا چونکه عه‌ره‌ب بوو
به‌چاو‌نکی تر سه‌یریان ده‌کرد و ته‌قدیری کارو‌ماندوو بوون و چالاکیان
نه‌ده‌کرد .

گهشتی ژيان

رهجهتی دهلیت به شهقامدا نهرویشتم بیرم ده کردهوه ،
هاوسره کهم به عهملیات دووکچی بووه، من بی نیش و بی کار چون
نهو سیانه لهو ولاتی غهریبه بهختو بکهم .

لهو کاتهدا فهرمایشته کهی باوکم هاته گویم که دهیوت :ناور بو
دواوه مدهدهروه خوا ده رگایهک ناگریت تا ده رگایهکی گهوره تر
نه کاتهوه . نالهو ساتهی ناومیدیدها بریارمدا بیمه بهرپوه بهری
گهوره ترین ئوتیل له شش سالدای بهمش گهشتی ئیدارهم دهستی
پنکرد.

پاش نهوهی به شهو بوومه پاسهوان و بهروژیش له ئوتیلیکدا
میژوکوریسیم نه گواستهوه له ههمان کاتیشدا له زالکوی کۆنکوردیا
له که نهدا بهشی کارگیرییم دهخویند. پاش شش ساله که و پاش چهند
جار ده رکردن و بی نیش بوون بوومه بهرپوه بهرو له سالی ۱۹۹۰ دا
خهلاتی باشترین بهرپوه بهرم وه رگرت له ئهمه ریکای باکورو رۆژنامهو
گۆفاره کان له سهریان نووسیم .

که وخته دامه زرانندی ده زگای گهوره و قوتابخانهی زمانی عه ره بی و
مزگهوت هه مووی له صفه وه دهستم پیده کرد .

ههشتی ژیان

نهوبارانەى ههم بوو له گهەن دوو شەریکی تردا له نویتلیکی گه‌وره‌دا خسته کاره‌وه و به‌ی ناگالییوونی من کاریکیان کرد ئیفلاسم کرد ، هه‌روه‌ك خوا بیه‌ویت واز له‌و بواره به‌تیم ، له‌سفره‌وه ده‌ستم پێكرده‌وه‌و كه‌وتنه مه‌شق كردن به‌خه‌لكی له‌بوا‌ری كاری نویتلداو مه‌شقم به ١٨٠٠٠ كەس ك‌ردو یه‌كه‌م په‌راوم نووسی و له‌یه‌ك مانگدا سه‌د هه‌زار دۆلارم ده‌سته‌كوت.

زۆر كۆمپانیای گه‌وره داوایان لێده‌ك‌ردم كاربه‌كم له‌لایان ، من ٢٣ دبلۆم و سی ماستەرله‌ بوا‌ری ده‌روونناسی و گه‌شه‌پێدانی مرو‌یی و ته‌سویق و...هتد دا.و دكتۆرایه‌كیشم ه‌تا له‌ بوا‌ری (ماوراء الطبیعة)دا .وه‌دامه‌زرتنه‌ری دوو زانستی تازه‌بووم به‌ناوی(علم قوة الطاقة البشرية و علم دینامیکیه‌ التکیف العصبی) .

ناوبراو ده‌وراتی وتۆته‌وه ته‌دریبی ك‌ردوه‌و به‌ شه‌ش سه‌د هه‌زاركه‌س و سی‌سه‌د كۆمپانیا له‌و پێنج سه‌د كۆمپانیا گه‌وره‌یه‌ی كه‌ له‌ جیهاندا ه‌ن .

پاش سی سا‌ن له‌ كه‌نه‌داو نه‌مه‌ریكا گه‌رایه‌وه میسر، شاره‌زایه‌کی بیانی كه‌ده‌هات له‌بوا‌ری گه‌شه‌پێدانی مرو‌یدا خولی ده‌ك‌رده‌وه زۆر گ‌ران بوو ، به‌شدا‌بوویه‌ك ده‌بوا‌یه بیست هه‌زار جونه‌یه‌ی میسری بدایه

كەشتى ژيان

چوومه لاي پزىشكىكى ترو پشكىنى تەواى بۆكردم و ئەشيعەى
سىتى سىكانى بۆگرتم و دەركەوت كە جەلتەى دەماخم تووش بوو
هەلەتەكەم زۆر مەترسیداره و بیست و چوار سەعاتیان بۆدانام، شەش
رۆژ لە ژوورى چاودیریدا مامەو و زۆر بیتاقەت بووم كە نە ئەبوايە
لەشوینى خۆم بچولیم و دەیانووت هەرچى بیتە ئیرە وەك تۆ بیت یان
بەمردوویى یان بە ئیفلجى دەچیتە دەرەو.

لە خەستەخانە كاتژمیر یانزەونیوی شەو منالیکى خەوت سالان
هات بۆلام كە وەرەم لەسەیدا هەبوو، كە بەو حالەو بەینی و تى :
بیتاقەتى ؟ وتم : پرۆ مەگەر ئەى من بۆ لیڕەم ؟

وتى : پیوستە تۆ دیارى وەر بگرت ؟؟

وتم : دیارى چى ؟؟

وتى : دیارى خواى ، ئەو هەتا من تووشى شێر بەنجەى دەماخ بووم و
سەینیش نەشتەر گەڕیم بۆ دەكریت و رێژەى سەر كەوتنى
نەشتەر گەریەكەش لەسەدا یەكەو، زۆر دلخۆشم بە دیاریەكەى خوا.

ئەم قسانەى ئەو منالە نامەیهك بوو خوا بۆى ناردم ، تەزووبەكى هینا
بەگیاغا لە تەوقەسەرمەو تەبى پیم ، هەرچەندە بۆ سەینى ئەو مرد ،
بەلام وانەبەكى گەورەى دا بەمن و بە هەزارانى وەك من ، بەخۆمدا
چوومەو و زۆر لە خوا پارامەو و وتم : خوايە هەرچى موعجیزاتە لە
تۆو یەو چیت بویت ئەتوانى بە (كن فیکون) بیکەیت ، داواى لوتف و
بەزەى تۆ دەكەم ، بەراستى پشتم بەخوا بەست و بەهیاو هیممەتیکى

گهشتی ژيان

نویوه سهیری نهخوشیه کهمم کرد ،دوای تهنها ده خولهك وتم : نهو
رؤبدم بدهنی نهچم دهستویژ دهشوم .

دکتور وتی : دهستویژی چی ؟ تو حالت خهتیرهو نابی بجولی
نه گینا دهریت . وتم : نهی بو تو نامریت ؟؟

دهستویژم شت و بهراستی روومکرده خوا ،خوای گهورهش شیفای
دام ونمو پهله خوینهی لهسهرما بوو له دوو سانتیمه تیرهو بوو به نیو
سانتیمه تر . دواتر نهم بهسرهاته م کرد به کتییك و ناوم نا خوشترین
شش روژ له ژیاغدا .

راسته نیمه نهچینه لای دکتورو دهرمان بو چارهسهر بهلام ناییت
برمان بجیت که شیفای لای خوايه (وَإِذَا مَرَضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ)
الشعراء ۸۰ .

براده ریکم شیرپه نجهی میشکی بوو بیان وت : شش مانگی تر
دهمریت ، کهچی بیست و چوار سال ژیاو به رووداوی نوتومبیل گیانی
له دهستدا .

۲- له گهشتیکمدا بو ولاتیکی عهره بی جانتاکم له لروکه خانه
نه گه یشتبوو ، جله کام پشه بوو بو به یانیش له زانکویهك وتارم هه بوو ،
بهروویه کی گرزومونه وه هاته دهره وهو پیریزنیک به وحاله وه بینمی و
وتی : تو دکتور نیراهیم نیت ؟؟ وتم : بهلی نهوم .

وتی : تۆش جانتاکانت نه گه یشتوو ؟؟ وتم : بهلی . وتی : کهواته
دیاریه که وهرده گریت ؟؟

گهشتی ژيان

یه کسەر زانیم که نه وه نامه یه کی خوا بیه و بهو ژنه دا بوی ناردم نه و
قسانه ی بیر خسته وه که خۆم له وتاره کاغدا به خه لکم ده ووت .
ننجا ژنه که وتی: سوپاسی خوا بکه جانتا کانت بگه یشتایه و خۆت
نه گه یشتایه چۆن ده بوو !!

به راستی دوا که وتی فرۆکه و جانتا و چاوه پروانی له فرۆکه خانه کاندایه
ناسایه و زۆر روونه دات ، بۆیه زۆر له کتیه کانم له و کاتانه دا
نوو سیومن چونکه کهس ته له فونت بۆ ناکات و سه رقان نابیت .

متمانە به خۆبوون:

رهحمەتی زۆر متمانە ی به توانا کانی خۆی بوو بۆیه رۆژێک به
به پێوه به ره که ی خۆی وت، دوو هه والت ده ده می ، یه کێکیان خوش و
نه وی تریشیان ناخوش ، خوشه که یان نه وه یه که من ههنگاو به ههنگاو
سه رده که وم تاده م به پێوه به ره ، دوو هه میشیان که ناخوشه که یه نه وه یه
که دیمه شوینه که ی تۆ ، به پێوه به ره که سه رسام بوو له و هه موو متمانە
به خۆبوونه له ولاتی غه ربیدا .

رهحمەتی موسته حیلی لانه بوو ، ده یووت : مادام گیانت تیا به و
هه ناسه نه ده یه خوا داوات لیده کات په یامدار بیت و په یامه که ت
بگه یه نیت .

گهشتی ژيان

ههروه ها دهيووت : من په شيمان نيم له كاره كانم و به خيرايي
كاره كانم هه لده سهنگيتم ونه گهر ناته واويه كم هه بي به وپه پري خشوعه وه
داواي لييووردن ده كه كم له خواو به خيرايي هه ولي گورييني ده ده م.

وه لام : له وه لامي نه وه دا كه له م ولا تانه ي خو مان سه ركه وتن
زه حه ته ، دكتور ئيراهيم ده لئيت : وانيه وه توانرئيت له م ولا تانه ي
خوشماندا هه ول بده يت و سه ركه وتن به ده ست به ئيت ، بوغوونه :

جه ماله بيضاني له يه مهن : له دا يكيووي سالي ١٩٧٤ هه كه م
نه ندام بوو كورسي كه مته نداماني به كار ده هيناو ته نها ٣٨ سال ژياو له
٢٠١٢ كوچي دوايي كرد . نه م نافرته كه م نه ندامه دبلومي هينا
له په روه رده ي تايه تداو هه موو ژياني ته رخا ن كرد بو خزمه تي
كه مته ندامان ، به تايه ت نافرته تان و كو مه لاي (التحدي) بو
دروست كردن له سالي ١٩٨٨ داو پانزه سال به رپوه به ري بوو ، كه و ته
راهيتان و مه شق پيكر دن و تواني خزمه ت به ٢٠٠٠ كه م نه ندامي
نافرته بكات و هانيان بدات له سه ر خويندن و نه وپه پري هاو كاري
مادديو مه عنه ويان بكات .

گهشتی ژيان



کَهَشْتِی ژِیان

نهم نافرته رازی نه‌بوو نه‌شته‌رگه‌ریه‌کی بۆ بکریت که‌به
ریژهی له‌سه‌دا نه‌وه‌د ئیحمالی چاک‌بوونه‌وه‌ی هه‌بوو ، بۆ نه‌وه‌ی
به که‌مه‌ندامی بمیته‌وه‌و نه‌و هه‌ژارو داماوانه له‌یاد نه‌کات ،
که‌نه‌مه‌ش لوتکه‌ی میسالیه‌ته.

عمر عبدالعزیز له لیبیا

خوونه‌یه‌کی بالای تره که له‌گه‌ل نه‌وه‌دا که نابینا بوو خۆی
فیری نووسینی بریل کردو کۆمپانیایه‌کی دامه‌زراند بۆ نابیناکان تا
فیری کۆمپیوته‌ریان بکه‌ن .

ژیان هه‌ول و کۆششی ده‌وێت و من پێش‌برکیم ده‌کرد له‌گه‌ل
(٢٠٠٠) یاریزانی تینس داو به‌ مه‌شقی زۆر و خوێنامه‌ده‌کردن و به
فه‌زلی خوا پێشیان که‌وتم .

من له‌ئه‌سکه‌نده‌ریه گه‌یشتمه پله‌ی سێهه‌م له‌ کاری نوێله‌داو
برومه به‌ریوه‌به‌ری به‌ش له‌ نوێلی فه‌له‌ستین له‌ ئه‌سکه‌نده‌ریه .

له که‌نه‌داش له صفه‌وه و له قاپ شته‌وه پشت به‌خوا
ده‌ستم پێک‌رده‌وه ،دیاره هه‌رچی پشت به‌خوا بیه‌ستی
به‌سیه‌تی) وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ إِنَّ اللَّهَ بَالِغُ أَمْرِهِ قَدْ
جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا (٣)الطلاق).

کەشتی ژيان

دوا هه مین روژی ژيانی دکتور:

دکتور بهراستی چاونه ترس بو، داوه تنامه ی زۆری له عیراق و غه ززه وه بو ده هات و نه مین نیازی هه بوو به چیت و هه ندی کهس ده یانوویست ساردی بکه نه وه نه ویش ده یووت (من بو گه یال دنی زانست ده چم ، نه گهر مردم شه هید ده م و نه چمه به هه شته وه).

هه شت کاژیر پیش مردنی له کوتایی نه و وتاره ی که نه یدا وتی: من هه موو ولاته عه ره به کان چووم و وتارم تیا داون و نه مه وی بشچم بو غه ززه تاله رتی نه و زانسته ی که ده یزایم خه لکی بگه یه نم به خوا . هه موو چرکه یه کی زیانتان به سه ره برن به خوشه ویستی خواو خو جوان کردن به ره وشته کانی پیغه مبه ر (د. خ).

به زانسته وه بژین .

به کرده وه و ئارامگرتن و ئینسانیه ته وه بژین .

به خوشه ویستیه وه بژین و قه دری ژيان بزائن.

هه موو ساتیک و ابزی که و ابزانیت دوا ساتی ژيانته .

بو خوا بژین ..

گهشتی ژيان

دكتور تاريخ رهمهزان:

تاريخ كړې سعيد رهمهزانه و سالی ۱۹۶۲ له سويسرا له دايك وو ،
، باوکی پتی دهوترا بهنای بچووک که له تهمهني شانزه ساليه وه بهنا
له جياتی خوی دهينارد بو راهباندنی کاره کان له سهرتاسهري میسرداو
دواتریش کچی گهوره ی بهنای هینا .

له سالی ۱۹۵۴ دا که عه بدول ناسر کهوته ره شگیری برایان ، سعيد
رهمهزان به نه مينداری گشتی موئتمهري نیسلا می له باره ی قودسه وه
هه لېژېردرا، بویه میسری به جیهیشت و له سويسرا گیر سایه وه له سالی
۱۹۵۸ داو پاشان له سالی ۱۹۶۱ دا بنکه ی نیسلا می له جیتف
دامه زانده .

پاشان سعيد رهمهزان هه لېژېردرا به بهرپرسی برایانی مه نفا .

تاريخ هميشه وینه ی باپری شهیدی له بهرچاوی وو ، وه هه رچی
سهردانی ده کردن بهرپزه وه باسیان ده کرد .

تاريخ ليکولینه وه ی چروپری فیکری حه سه ن بهنای باپری کردو زور
کاری تیکرد و وای ليکرد که بو خوا بزی و بو خوا بمریت .

كەشتى ژيان

له جئيف تاريق چووه قوتابخانهى فەرهنسيه كان و توانى ماستهرو دكتورا بهيئت له فەلسەفەو ئەدەبىي فەرهنسيداو بۆ چەند ساليكيش ماموستاي ئەدەبىي فەرهنسى بوو . سالى ١٩٩٢ هاتهوه ميسرو بۆ ساليك دىراسەى ئىسلامى خویند .

تاريق بۆ ماوهى دەسالى له كارى خيىرخوازيدا له گەل كەسانى خيىرخوازي مەسيحي و مروف دۆست و ريىكخراوى پزىشكانى بى سنوورو ريىكخراوىزهوى مروفدا كارى كردو ئەزموونى باشى ليوه فيربوو .

ناوبراو چەند پەراوێكى هەيه وهك :

١- أن تكون مسلما أوروبا

٢- مسلمو الغرب ومستقبل الاسلام

٣- الاسلام والغرب وتحدى الحداثة

٤- المسلمون في فرنسا .. الطريق الى التعايش

پيگه گۆفارى تايم تارق رهمەزاني دانا به يه كيىك لهو سەد كەسەى كه لهسەدهى بيست و يه كدا كاريگەرى زۆريان هەبووه .

كەشتى ژيان

هەروەها ناوزەدى دەكەن بە (مارتن لوثر) ئىسلام ، هەروەها سالى ۱۹۹۰ رۆژنامە سويسرىەكان دايان نا بەيەكىك لەو دەكەسەى كە كارىگەرى زۆربان هەبوو لەشارى جنىف دا .

شاينى باسە سالى ۲۰۰۴ تا ۲۰۱۰ ئەمەرىكا رەزامەند نەبوو كە تارىق رەمەزان پى بىتە خاكىو . لە كاتىكدا كەزانكۆى نۆتردام گرېبەستى لەگەن كەردبوو كە لەو زانكۆيە وانه بلىتەو ، ئەوئى سەپرە كە قوتابىە جوولەكەكانى ئەو زانكۆيە زۆر دۆى بىرپارەكەى حكومەتى ئەمەرىكى بوون لە رىگىرى كردن لە تارىق رەمەزان .

ناوبراو مامۆستاي دىراساتى ئىسلامى سەردەمە لەزانكۆى ئۆكسفۆردى بەرىتانى و تۆنى بلىر داواى لىكرد وەك راوێژكارىك كارى لەگەن بكات .

ئەمە بىجگە لەوئى لە زانكۆكانى ئەلمانىاشدا وانهى وتۆتەو .

تارىق رەمەزانىش وەك باوكى و باپىرى دروشى ئىسلام چارەسەرى بەرزكردۆتەوو خوێندەوئى خۆى هەبە بۆ تەبىق كردنى ئىسلام لەمك سەردەمەداو تەنانت لە سالى ۱۲۰۰۵ بەياننامەيەكى ئاراستەى زانايانى ئىسلامى كردو داواى كرد كە (حەد) و سزا ئىسلامىەكان رابگىرێن چونكە لە زۆربەى زۆرى ولاتە ئىسلامىەكاندا

گهشتی ژيان

باری ئابووری خراپه و هاوولاتی لانی کهمی بژیوی بۆ دابین ناکریت و دادگار دادپهروهه نیه .

بۆ چوونه کانی دکتۆر تاریق لایهنگری زۆریان ههیه و لههممان کاتیشدا له لایهین ههندیکهوه دژابهتی ده کرین .



دکتۆر مستهفا مهحمود :

سالی ١٩٢١ له دایک بووه و ٨٨ سال ژیاو له ٢٠٠٩ دا کۆچی دوایی کرد . سالی ١٩٥٣ کۆلیژی پزشکی تهواو کردو سالی ١٩٦٠ وازی لیهیناو خۆی دهسته تالکرد بۆ نووسین .

گەشتى ژيان

دووجار ژنى هيتاوه و له يه كه ميان كور و كچى هديه و ، له دووه ميشيان منالى نيه و له ههردو كيشيان جيا بوته وه .

سى سان به دواى ههق و راستيدا گهراو سه ره نجام هيدا يه تى له قورناندا دوزيه وه و له دوو پهراودا باسى گهرا نه وهى دهكات به ناوى (حوار مع صديق الملاح ، رحلتى من الشك الى الايمان) ، دكتور ٨٩ پهراوى هديه و هه نديكيان قسه يان له سه ره ، وهك كتيى (الله والانسان) كه دادگايى كرا له سه رى و سه رو كى نه وه سه رده مه سادات ديفاعى ليكردو فه رمانيشى دا چاپ بكرى ته وه ، سادات داواى ليكرد بيته وه زير ، نه ميس قايىل نه بو وه وتى : من كه نه متوانيبت ده زگايه كى به چوكى وهك خيزانه كه م به پروه به رم و سه ركه وتوونه بووم نيستا چون نه توانم له به پروه بردنى وه زاره تيكدا سه ركه وتووم .

ويستى به رنامه ي (العلم والايمان) به رهم به ينى ته له فيزيونى ميسرى ته نها سى جونه يه ي نه دا يه بوهر نه لقه يهك كه به شى هيجى نه ده كرد ، ده و له مه نديكى بو خوا سولحاو چه كى به تالى دا يه كه چه ندى ده وي ت نه يداتى به مه رجيتك نه و كاره مه زنه بكات ، نه وه بو ٤٠٠ نه لقه ي به رهم هيتا و به داخه وه به فه رمانى سه رو كايه تى ميسر را گيرا .

گهشتی ژيان

هۆكاری ئيمان هينانی :

دكتور ده لیت : شهو درهنگ دهنووستم و به یانیان درهنگ هه لدهستم
له خه و ، به یانیه کیان بۆمن زوو بوو ته له فونیکم بۆکرا له لایه ن
براده ریکم به ناوی جهلال عیشری ، که زانی خوالووم داوای لیبوردنی
کردو منیش خه و ته وه ، له خه و ما جهلام بینی له گه ن شه و قی عه بدول
حه کیمی براده رم که له گفاری (صبح الخير) وتاری دهنووسی ،
هه ردوکیان باسی ره خه و کۆمه لئی بابه تی نه ده بیان ده کرد له شه قامی
سلیمان پاشا ، که خه به رم بۆوه ته له فونم بۆ جهلال کردو وتم : خه و نیکی
وام دیوه زۆر سه رسام بوو وتی : هه رده لئی له گه لمانا بوویت . منیش
زۆر سه رسام بووم له و خه و و گه رام به داوای هۆکاری نه و خه و ده دا
ته نانه ت چووم بۆ لای بالوئیزی هیندی و نه ویش ناوی کۆمه له کتییکی
بۆ هه لدام له باره ی ته رکیزکردن و شتی ته وه که له کتییخانه یه کی
به ریتانیا گوايه ده ست ده که ون ، چووم له به ریتانیا له و مه کته به یه
کتیبه کانم په ida کرد که تۆزبان لیشتبوو ، به خاوه ن کتییخانه که م
وت : نه م کتییانه چۆن ؟؟ وتی : پولیک ناھین و لام سهیره خه لک
پاره یان پیته ده ن .

گه رامه وه راستی کرد هیچ سوودیکم لیته بینی تیگه یستم نه و جوړه
خه و و نیلهامه رزقی خوايه و به شیکه له ٤٦ به شی پتفه مبه رایه تی ، وه کو
نیقامه ی حوجه پشانی کافروموسلمانیشی نه دات تا به خزیانا
بچه وه و له مه سه له ی غه یب و وه حی تیگه ن .



برادەرىڭكى كۆمۈنىستىش خەۋى دىۋو كە پاش سى رۆزى تر
عبدالناصر دەمرىت ، مىش پىموت : جا ئەگەر خەۋەكەت ھاتەدى
ھەقە ۋاز لە كۆمۈنىستى بەئىت و ئىمان بەئىنى بەخۇا چۈنكە خۇا
نەبىت كى دەزانىت سى رۆزى تر ئەۋە روودەدات ، ئەۋە سەپرە
دۋاى سى رۆز عبدالناصر مردو كەچى بەداخەۋە ئەۋ برادەرەم برۋاى
نەھىنا.

گەۋھەرى بەنرخى ئىسلام

دكتور مستەفا مەخۇد دەلى: سالى ۱۹۶۸ لە شارى رىياتى مەغرىب
نافرەتىكى فەرەنسېم بىنى تەمەنى شەست سالىك دەۋو ، باسى خۇى
بۇ كىردم و وتى: سى سالىك لەمەۋبەر لەگەل كۆمەلىك ھاۋەلەمدا
ھاتىن بۇ مەغرىب بۇ گەشتىارى ، شەۋىك لە ئوتىل لەخەۋما پىۋىكى
نورانى جل سېم بىنى ھەستەم كىد كە پىغەمبەرى خۇاىەۋ قورئانىكى

ههشتی ژيان

دامی ، که خه بهرم بۆه زۆر سهرسام بووم و بۆ هاوه له کام گێرايهوه ، کردیانم به کینوا ، وتیان : نهوه خه یالاتهو له بیرخۆتی به رهوه ، سهردانی چهند رۆژه لاتناسیکی بیانیم کردو گه یهشمه نهو قه ناعه تهی که نهو خهوه ناماژه به بۆ نهوهی دیراسهی نیسلام بکهیم . هاوه له کام و یستیان بگه پیمهوه له گهلێان نه گه پامهوهو دیراسهی نیسلام کردو موسلمان بووم و پریارمدا له مه غریب بژیم ، پاش پانزه سالتیک له حهمام خۆم دهشت ههستم به شتی کرد له سنگمدا چوومه لای پزیشک وتی : به داخهوه شیر پهنجیه له مه مکتداو بلاویش بۆتهوه بۆ سنگت و ماسولکه کانت و له قوئاغه کانی دوایداوه و ناتوانین هیهت بۆ بکهین .

هاتهوه نه خۆش و ناساغ له شوقه کهمدا ده ژيام ، پاش ماوه یهك ههندی له هاوه له دێرینه کام هاتهوه مه غریب و سهردانیان کردم ، که میان بهو حالهوه بینی وتیان : وه رهوه له گه لمان لای ئیمه پزیشکی باش ههیهو چاره سهرت ده کهن . چی ههولیان له گه لدام نه چوومهوه . شهوی بهرمالم داخست و کهوتمه نوێژکردن به جۆریک که ههموو خانه کانی جهستم له نوێژدا بوون ، زۆر گریام و زۆر پارامهوه و وتم : خواتیه تهنها تو شک ده بهم وه ره به هانا مهوه ، نهوه تا هاوه له کام گالتهم پیته کهن و به ده رویشیکی سهرگهردان و نه فامم ده زانن . هه ره له سهر بهرماله که خهوم لیکهوت که بۆ نوێژی به یانی خه بهرم بۆه ، ههستم به چاکی کردو دهستم دا له سنگم هیهچی تیا نه ماوو ، به یانی چوومهوه لای

ههشتەم ئايان

پزىشكە كەم قەھسى كىردىم و سەرى سورما كەچۈن ئەو نەخۇشىە
لەجەستەمدا نەماوہ.

دكتور مستەفا دەلەيت : خۆم نەمىنىيە رەنگ بوو بىروام نەكردايە ،
سبحان الله بەراستى خوا ھادى يە و خوا كالىھو خوا شافى
يە .. ئافرەتە كە پىي وتم : خواى گەورە گەوھەرىكى بەنرخى داوئەتى
كەئىسلامەو ئىوہ قەدرى نازانن .

مستەفا قەداد :

سالى ۱۹۳۰ لە شارى ھەلەبى سورىا لەدايك بوو ، بەھۆى
دراوسىيە كيانەو كەخەرىكى ەرزكردنى فلىم بوو ، ھەزى لە كارى
ھونەرى و دەرھىتان كرد ، بۆيە لە تەمەنى ۱۸ سالىدا بۆ ماوہى
سالىك ئىشى كرد تابريك پارەى كۆكردەوہو باوكىشى دووسەد
دۆلارو قورئانىكى داہەولە سالى ۱۹۵۴ دا چو بۆ ئەمەرىكا و تاسالى
۱۹۵۸ زانكۆى كاليفورنىي تەواو كىردولە گەن دەرھىتەرى بەناوبانگى
جىھانى ئەلفەرد ھىتشكۆك كارى كردو تەواو شارەزايى پەيدا كرد .
وتيان ناوى خۆت بگۆرە ، قايل نەبوو وتى : ئەوہ لەباو كەمەوہ بۆم
ماوہ تەوہ و ناىگۆرم .

كەشتى ژيان

فليمى ريساله

دوای ههژده سال خویندن و کارکردن له سالی ۱۹۷۶ فليمى (الرساله) ی بهره مهینا . پنج سال ولاتانی عهره بی گهرا تا پاره ی بۆ پهیدا بکات ، تا کوهیت و مه غریب و لیبا ده ملیۆن دۆلاریان بۆ دابین کرد.

بۆ سیناریۆ کهشی چهند نووسهری گهوره وهك (عبدالحمید جوده السحار) ده یانوسی و ده کرا به ئینگلیزی تا سیناریسته نه مه ریکه که دایرێژته وه .

هه زامه ندى نه زه هرو مه رجعه تی بالآی شیعه ی لوبنان ی وه رگرت . بۆ وه رگرتی هه زامه ندى رابته ی جیهانی ئیسلامی سهردانی مه ککه ی کرد ، نه وه ی سه یروبو زانا کان فلیمه که یان ره فر کردو وتیان : وینه هه رامه !! نه ویش وتی: باشه چۆن هه رامه نه وه وینه ی شا فه یسه ل نه له و رۆژنامه یه دا ، وتیان : نه وه جیا یه ، نه وه ی تۆ وینه یه و گیانی تیایه !!

وتی: باشه من له زانکۆ له نه مه ریکا خویندومه که هه سه نی کور ی هه یسه م له نه نه ده لوس کامیرای دۆزیوه ته وه ، هه رچی کرد له گه لیا ندا سوودی نه بوو.

فلیمه که ی به هه ردوو زمانی عهره بی و ئینگلیزی ده رکرد ، بۆ عهره بیه که (عه بدولا غیب) و بۆ ئینگلیزیه کهش (نه نتۆنی کوین) رۆلی هه مزه یان بینی وپاله وانی فلیمه که بوون.

خهشتی ژيان



دیکورو که ره سو نامیری پیوستی له مه غریب داناو که وته وینه گرتن ،
 شای مه غریب ده نیریت به دوایداو داوای لیده کات فلیمه که رابگرن ،
 چونکه شافه یسه ل هره شه ی برینی په یوه ندی کردبوو له گه ل مه غریداو
 وتبووی: ناماده ی کونگره ی لوتکه ی نیسلامی نابیت نه گهر نهو فلیمه

گەشتی ژيان

لەمە غریب دەربکریت . ئەمەش لە بەرئەوێ شای فەیسەلیان
واتیگە یان دەبوو کە پیغەمبەر لە فلیمە کەدا دەردە کەوێت .

لە کاتی کەدا نە خۆشەویست و نە دەمژدە پێدراوە کە دەرنەنە کەوتن .

ناچار هەموو شتەکانی پێچایەوێ بە کەشتی هاتنە تەرابلوس و چاویان
بە قەزافی و مەجلیسی قیادەیی پورە کەوت و چەند دیمەنیکی
فلیمە کەیان پێشان دان و قەزافی پشتگیری خۆی بوو دەربەرین و رێی دا
لە لیبا تەواو بکریت .

فلیمە کە تەواو بوو ، سەیرکردنی فلیمە کە فەتوای بوو دەرجوو
کە حەرەمە ، کاتیک ویستی لە ١٦٠٠ هۆلی ئەمەریکا پێشان بەدریت ،
ئێف بی ئای پەیوەندی پێوە کرد کە کۆمەڵیک موسڵمانی رەش پێستی
حەنەفی ئەمەریکی داویانە بە سەر شوێنیکداو ٢١ کەسیان کردۆتە
بارمە تا فلیمە کە لێنەدریت ناچار رامانگرت .

ورده ورده ولاته ئیسلامیه کان قەناعەتیان بوو دروست بوو کە
سەیربکریت ، کە سێکیش بە ملیۆنیک دۆلار زەمانی شا کۆری و ویستی
لە ئێران عەرزێ بکات نەیانھێشت ، زەمانی خومەینیش شیعه قایل
نەبوون بە بیانووی ئەوێ بوچی بانگە کە ییلال بە شیوێ بانگی
سونەییەو (باسی عەلی و حەسەن علی خەیر العەمل) ی تیانیە ، تا باسە کە
چووێ بەردەستی خومەینی ئەو وتی: بەلێدریت چونکە ئەوسا سونەو
شیعه نەبوون .

گهشتی ژيان

مسته‌فا عه‌قائد خاتوو باتريسيای نه‌مه‌ريکی هيتا که ماسته‌ري هه‌بوو له ناداب و هونه‌ردا و چهند زمانیکي ده‌زانی و هاوه‌لی بوو له‌زانکو ، کچینکی لئی بوو به‌ناوی ریم.

دواتر ژینکی سوری هيتا به‌ناوی (سهی زهید) که‌دوو‌کوری لئی بوو(تاری و مالیک) .

عه‌قاد بیری ده‌کرده‌وه که فلیمیک به‌ره‌م به‌یتریت تا نیسلام به ژنه‌که‌ی و نه‌مه‌ريکیه‌کان بناسیتريت ، دیاره بیانیه‌کان عه‌ره‌بی نازانن و ره‌نگه نه‌خوینته‌وه ، به‌لام فلیمیک ده‌توانیت به‌چاکی بیته پردیک له‌نیوان نیسلام و نه‌واندا.

دوایی گه‌یشته نه‌و قه‌ناعه‌ته‌ی که نه‌و کاره به‌خوی ده‌کريت بو نیکات.بو نه‌م کاره‌ش نه‌کته‌ري جیهانی به‌کاره‌یتا چونکه نه‌وانه‌لای جیهان ناسراون و کاریگه‌ریان زیاتر ده‌بیته .به‌تایهت بو فلیمی عومه‌رموختار که نه‌نتونی کوین و ئولیفه‌ر رید ده‌وریان تیا بینی .که‌سالی ۱۹۸۱ به‌ره‌مه‌ی هیتا.

عه‌قاد چهند فلیمیکي ترسیشی ده‌رکرده‌وه له‌به‌ره‌نه‌وه‌ی نه‌مه‌ريکیه‌کان حه‌زیان پتی بوو تا له‌و ریته‌وه پاره‌یه‌کی ده‌ست بکه‌ویت و کاره‌کانی پینکات.

کاریگه‌ری فلیمه‌که :

له‌ ئوتیل له‌ لیبا کاره‌باچیه‌کی ره‌شپستی بینی ده‌وره وه‌حشی دایه ، له‌کاتی وینه‌گرتندا نه‌وه‌نده نه‌کته‌ره‌کان چوو‌بوونه ده‌وره‌که‌یان‌ه‌وه

گهشتی ژيان

لاښاري له نص هكه دهردهچوون و ريښان بو وهحشي نهدهكردهوه
همزه بكوژيت .

هروهها نهكتهرهكان كهسيان هزيان نهدهكرد دهوري بياوهپهكان
بيښن . پاش چهند ساليك لهفليمهكه نهو نهكتهره دهبيښتهوه كه روڼي
وهحشي يښي ، وتي: تو مالي منت كاول كرد كهس نيشم ناداتي
وهزانن من همزهه كوشتووه، بويه ناچار ههولي بو نهادات ككه
وهزارهتي روښنيري موچهيهكي بو بپرېتهوه.

ژني نهتنوي كوين دهليت : تا ساليكيش دواي فليمي عومهر موختار
ناوبراو لهژير كاريگهري فليمهكهدا بوو، وهك عومهر موختار ههلس و
كهوتي دهكرد.



كەشكى ژيان

شايانى باسه كه نزيكەى سى ھزار كەس بەھۆى ريسالەوہ لە ئەمەريكا
موسلمان بوون.

عەقاد بەتەمابوو لەسەر سەماحتى ئىسلام فليميڭ لەبارەى
سەلاحەدينەوہ دەرېكات ، بەلام چونكە كەسكى تر فليميڭى دەرکرد
لەسەرى وازى لەوہ ھىتاو بەتەمابوو لەسەر ئەندەلوس و ئوسامە بن
لادن فليم دەرېكات .

كۆچى دوايى؛

سالى ۲۰۰۵ ئەچى بۆ نەردەن بۆ ئوتىلى گرانە حەيات بۆ ئاھەنگى
ھاوسەرگىرى ھاوہلىكى و چاوەرپى كچەكەى دەرکات ، كە كچەكەى
دەرگات قاعيدە تەقینەوہەكەى خۆكۆزى دەرکات و خۆى كچەكەى و
چەند بەرپرسيكى فەلەستينىش كەئامادەبوون دەرکۆزىن.

كچەكەى دوو كۆرى لەپاش بەجىماو يەكەم خۆشەويستى باوكى بوو ،
بەقەدەرى خوا مېردەكەى پىش دووخولەك راى خۆى دەرگۆرپىت
لەوہى كەئەويش لەلەبنانەوہ لەگەلىا بچىت بۆ نەردەن و بېرپارنەدات
كەچوونەكەى بختە رۆزى دواتر ، بەلام بەداخەوہ نەو كارەساتە
دەقەومىت.

گەشتى ژيان

گرنگى سینه ما له ناساندنى ئىسلامدا :

موسلمانان دهرهينهرىكى مهزنى جيهانيان دهستكهوت كهوتى: پارهى
فرۆكه يهكى جهنگيم بدهنى راي جيهانتان بۆ ده گۆرم بهرامبه ر ئىسلام ،
به لآم به داخه وه قه دريان نه زانى وهاو كاريان نه كرد تا وهك خۆر ناوابوو .
سه رۆكى ئهمه ريكى رۆزفالت كه هۆليوودى كرده وه وتى: ليّره وه
گه وره يى و مه زنى ئهمه ريكا دروست ده كه ين .

بۆشى باوك كه سه ره پهرشتى قۇناغه كانى كۆتايى رووخانى رووسياى
ده كرد به رپۆه به رى كۆمپانياى (مىژ گۆلدىن ماير) پى وت: هه مبه رگرو
جيتىزو هۆليودو كۆمپانياكانى جگه ره رۆلى گه وره يان بىنى له گه وره
پيشاندانى ئهمه ريكا داو واين كرد له جهنگى ساردا سه ربكه وىت .

روسياش له مه ترسى هۆليود تىگه يشتبوو بۆيه خرۆشوف وتى:
ئه وه ندهى له هۆليود ئه ترسم ئه وه نده له صاروخه كانى ئهمه ريكا
نا ترسم .

دهرهينهرىكهى گه وره يى له رهنسيش به گه له كهى ده لىت : پىش سى
سال پىم نه وتن ئهمه ريكا به فليمه كانى غه زومان ده كات .

يوسف شاهين ده لىت : عه قاد له باشترين دهرهينهره كانى جيهان بوو .

ئاواتى عه قاد :

ره حه تى ئاواتى بوو شارىكى سینه ما يى دروست بكرىت كه ۱۵۰ مليون
دينارى تىده چوو، ئاواتى بوو له سه ر ئه نده لوس و پرۆژه ي تر كارىكات
ونه جەل بواری نەدا .

گهشتی ژيان

کورپه‌که‌ی به‌ی ناگاداری نهم بواړی سینه‌مای خویند و بانگی کرد بو
پشاناندانی فلیمی ته‌خه‌روجه‌که‌ی که‌باشترین فلیمی ته‌خه‌روج ده‌رجو
له‌سهر ناستی نه‌مه‌ریکا.

پنی وت : بو ناگادارت نه‌کردم ؟وتی: حه‌زم کرد له‌سهر پنی خوم
بوهم و خوم خوم دروست بکه‌م وه‌ک تو .جا هیوا وایه که
کورپه‌که‌ی جینی باوکی بگریته‌وه.

دوای سه‌رکه‌وتنی هه‌ردوو فلیمی ریساله و عومه‌ر موختار و
وه‌رگرتی چهند خه‌لاتیکی هونه‌ری ،ده‌سه‌لاتداران داوایان لیکرد
کاری هونه‌ری تاییدت به‌خوړیان بو بکات ، نه‌میش نه‌یویست بچینه‌وه
گه‌مه‌ی سیاسیه‌وه وتی: که‌سه‌کان ده‌رپون و منیش خاوه‌نی په‌یامینکی
گه‌وره‌ترم ونه‌مه‌ویت کار بو نومه‌ته‌که‌م بکه‌م.

نیشه‌کانی خوا سه‌یرن!

عدلی طنطاری سالی ۱۹۰۹ له سوریا له‌دایک بووه.

سالی ۱۹۳۱ بووه به‌ماموستا .سالی ۱۹۳۳ لیسانسی له حقوقدا
وه‌رگرت .سالی ۱۹۳۶ هاته‌غیراق و بووه موده‌ریس له‌سانه‌وی
مه‌رکه‌زی به‌غدا.

له‌سالی ۱۹۴۰ که له‌شام ماموستا بوو، له‌وتاریکدا هیرشی کرده
سهر فده‌ره‌نسیه‌کان و وتی: له‌فده‌ره‌نسیه‌کان مه‌ترسن ، هیچیان له‌بارانیه‌و

گەشتی ژبان

ئاگریان هیچ ناسوتیتی و فیشهکیان کەس ناکوژیت ، ئەگەر خیریان
تیاپوایە ئەلمانیا پێی ئەنەنایە خاکیانەو .



بەهۆی ئەم وتارەو ئەیانھێشت مامۆستایەتی بکا بۆیە بوو قازی
بۆماوەی بیست و پێنج سالیك ، سالی ١٩٦٣ چوو شاری (ریاض)
و بوو مامۆستا لەزانکۆ .

٣٥ ساڵ لەمەکە بوو ، لەسالی ١٩٣٠ یەو یەکەم بیژەری
عەرەبە کە لە رادیۆو قسە کردوو و تاسالی ١٩٨٠ وتاری
پێشکەش کردوو لەرادیۆو تەلەفیزیۆندا .

گەشتی ژيان

پنج كچى ھەبوو بەنانيان شوى كرد به عصام العطار بانگخوازى
سورى كه چوو ھەلمانيا موخابەراتى سورى لەوى شەھيدان كرد.

شيخ عەلى نووسەرو ھەدييەكى گەورە ھەبوو ژمارە ھەيكى زۆر پەراوى
ھەيە كە سوودپەكى زۆرى گەياندوو ھەموسلمانان.

شيخ عەلى دەلەيت : كە قازى بووم شەويەكيان لە گەل برادەرەمدا
لە جەنەك دانیشتوبين ، زۆر ھەستم بەدلەنگى دە كرد ، خەريك بوو
بەخەكەم ، بۆيە بە جەم ھەشتەن و لەرنگا كەتاريك بوو گۆرم لە گريانى
ژنيك بوو، چوومەلای و لیم پرسی بۆ دەگريت ؟ وتی: مێردەكەم
تەلەقی داوم و نایەلێ منالەكانم بینم و كەسێشم نیە .

منیش پێم وت: بەجۆ بۆلای قازى شكاتی لێكە. ھەویش وتی: منی
داماو بەجی دەگەمەلای قازى ..

جا شيخ عەلى دەگریاو وتی: نەیزانی كە ھەو بێدەسەلاتەو داماو ھەو
ناگاتەلای قازى خوا قازى نەھیتی بۆلای ھەو. سالی ١٩٩٩
لەمەكە گيانی سەپاردو ھەر لەویش بەخاكيان سەپارد.

كاروانى ژيانم

ھەمە ناوێشانی ژياننامەى پروفیسۆر مستەفا زەلمیە ، سەرگوزەشتەى
٧٧ سالی تەمەنیەتى لەپێشەكیەكەیدا دەلەيت :



1881

ههشتەم ئايان

له کاروانی ژایانی مامۆستازه ئمیوه :

۱-خویندنی حوجره و کهم و کورتیه کانی که مامۆستا ده لیت : مه لایه ک پاش ۱۲ سال رهنج و ماندوو بوون به حساب کللیان داوه تی بو کردنه وه و تیگه یشتنی قورنان و سونه به لام به و کللیله هه چی نه ده کرده وه و نه لای من مه لای دوانزه عیلم بووم زور شتم نه ده زانی و نه ده چوینه وه سهر سهر چاوه سهره کیه کان تا ئیمهش وه ک شافیمی و ئیمامه کان قسه مان هه بیته .

۲-به داخوه حه سادته و دزایه تی کردنی یه کزی له ناو زانا یانیشدا هه یه و زور ئازاری مامۆستایان داوه ، به تاییه ت هه ندی که ده یانو یست به ریش و دیعه نی روو کهش خه لک له خشته به رن ، که نه مهش وای لیده کات له داخیان هه تا ماوه ریش به تاشیت .

۳-شیخایه تی و دینداری به ویراسه ت نه ، بویه باسی هه ندی هه لویستی دیندارانه ی شیخ ده کات و پاشان باسی هه ندی نا هه قی ده کات که نه ده بوو له و شیخانه به قه و مایه . ئنجا باسی نه فامی هه ندیک ده کات که زیاده ره و ی ده کهن له و شیخانه دا .

۴-باسی میژویه کی ۷۷ سال ده کات که به راستی بو هه موومان زه رووره بیزانین .

۵-کۆمه لای ئیجته هادی نوی کردوه که به لگه ی قولبوونه وه یه تی له شه ریعه ت و یاسادا که له هه ردوو کیاندا دکتۆرای هه یه و به دوو سال هه ردوو دکتۆرا که ی ناماده کردوه له میسر .

گەشتى ژيان

۶- مامۇستا گەيشتە پلەيەك صدام حسين فەرمانىكى دەرکرد بۆى كەنايىت نامردن خانەنشین بکرىت بۆ ئوۋى سوود بەقوتايان بگەيەنيت ، كەپرواناكەم ئوۋ فەرمانە بۆكەس دەرچوۋىت .

۷- بەر ھەموو زانستەو بەناوسەلەفيەك دەلّيت : مامۇستا زەلّىمى عىلمى ھەيدە دىنى نە ، رەنگە لەبەر نەبوۋنى ريش يىت !! لا حول ولا قوۋ الا باللە ، (لاتان سەيرنەبى يەككىيان لەيەمەن بە دكتور عبدالکريم زەيدانى وتبو پشقليك ناهيتى) ئوۋىە جەرح و تەعدىلى ئاخىر زەمان !!

۷- ئىنجا بۆ ئوۋانەى كە كىتپەكەيان دەستاكەۋىت يان بۆيان ناکرىت بىخویننەو چەند بابەيتىكى زەرۋورى دەخەمە خزمەتان چۈنكە من نامەۋىت تەنھا بۆخۆم بخوینمەۋە دەمەۋىت ئوۋەش سوودمەند بن .

چەند ونىستگەيەك لە ژيانى مامۇستا زەلّىمى :

۱- لەچوارسالىدا رۆژيك جلەكانى تەردەيىت و لەبەرناگريك خۆى وشك دەكاتەۋە دەكەۋىتە ناۋى و دەسوتى و ھەشت مانگ چارەسەريان كرد تا چاكبۈۋە ، ئەمەش يەكەم كۆسى ژيانى بو .
بەمنالى بە نارەحەتيەكى زۆر دوو لەسەر سى قورنان لای ميرزا فەتخوللا و مەلا ژن تەۋاۋدەكات .

۲- ھاۋكارى فەقييان و مەلاكان لەلایەن خەلکيەۋەحالىەتيكى ناخۆشى بۆيان دروستکردبوو چۈنكە زۆربەى جار گرانى ونەبوۋنى يەخەى خەلکى گرتبوو فرىاي خۆيان نەدەكەۋتن جاۋەرە نان بەدەن بەفەقى .

گەشتى ژيان

۳- لەحوجرەى لەقىيان كەدووقات بوو شەوێك يارىەكيان كردووە
هاتۆتەدوو اوو و لاى پەنجەرەو هەبوو كە وتۆتە خواریو بە پشتا و لەهۆش
خۆى چوو خوار بۆخۆى نەيكوشتوو نەگینا دەبوایە بمردايه.

۴- زولم و زۆرى ناغاو بەگەكانى ناوچەكە وای كردبوو خەلكەكە
نۆخەى بکەن بۆ مردنیا.

لەدێى سەرگەت ئەفراسیاو بەگ دەمریت ئەوانەى كە دەهاتن بۆ
سەرخۆشى عادت و ابوو تۆزى قور بخەنە سەر سەریان یان سەرشانیان
، وە بلیت ناغارۆ ، جا كە ئەمەیان دەوت و بەسوركیش دەیانووت :
نۆخەى!

۵- لەسلیمانى لەقى دەبیّت تووشى نەخۆشیەك دەبیّت و دەبیەنە
خەستەخانە پاش یەك هەفتە دیتەو هۆش خۆى و سەیردەكات تووك
بەسەریو نەماوو دكتۆرەكەش پێى دەلى: غەم مەخۆ كفتەكەت درى
، واتە نامرى .

۶- جارێك لەگەڵ هاوێلىكیدا كە دەپۆن بۆ خۆیندن و ئەم دى و ئەو
دى دەكەن ، پردى وەندنەن دیتە رێیان لەسەر ئاوى سیروان كە لە
لەقىمىوى درێژ دروستكراوو وەك جۆلانە و ابوو ، كە بەگاگۆلێكى
بەسەریا دەپەریتەو لەنیوێ پردهكەدا لەترسا ئایەت الكرسى
بپرەچیتەو ، جارێك لە ریش سپەكى ناوچەكە دەپرسن پردى سیرات
چۆنە ؟ ئەلى : وەك پردى وەندنە.

كەشتى ژيان

۷- كاتىك لەگەن فەقى ئەورەھانى برادەرىدا دەچن بۇ دىنى دەگاگا لەدىوى ئىران بەفروسەرمایەكى سەخت دەبىت، وەزانى كات بەبەرىيەو ماوہ تومەز سەعاتەكەى نووستووہ ، شەوہەسەریاندا دىت و رىيان لىتىك دەچى وەتەماى ژيان نامىن و زۆردوعا دەكەن ، كاتىك بەخۆيان دەزانن سەگىك دەوہرەت وەك ئەوہى بانگيان بكات ، بەرەو دەنگەكە دەچن تا دەگەنە دىيەكەو بەوہ خوا لەمردن رزگاریان دەكات.

۸- مامۇستا دەلىت :جارىك كە لە قەلادزى وە سواری لۆرىك بووم بۇ سلىمانى لە توورەكەيەكدا سىوى لاسوورەى سەردەشتى تىابوو دانەيەكم دەرەيتاو ، لەسلىمانى ھەندى ديارىم بۇ خزماتم كړى كەدووسال بوو لىيان دووربووم و جووتى پىلاوى ژنانەى چاكىشم بۇ دايكم كړى خستە ناوبوخچەيەكەوہ و لەدوكانى خزمىكمان دامنا كەبرادەرى باوكم بوو . كەبۇ بەياني بوخچەكەم وەرگرتەوہ مشك چوو بوو بۇ سىوہكەو چەرمى پىلاوہكەشى درىوو .

لەمەوہ تىگەيشتم كە سزاي سىوہكە كە دە فەلس بوو وەرەمگرتەوہ بەدەقات و زيانى سەد فەلسم لىكەوت. ھەروەھا بۆم دەرەكەوت كە يەكىك چەند بەلایەوہ شتىك بچوك بىت ئەوا سزاكەى وەرەگرت بەچاك يان بەخراپ . (ديارە كەسانىك ھەن زۆر تاوانى گەورەتر دەكەن و خوا لغاويان بۇ شل دەكات ، بەلام ديارە خوا ويستويەتى ئەم زوو بەو تاوانەبچوكەشەوہ تەمى بكات) .

گهشتی ژيان

۹- کاتى له سالى ۱۹۴۷ له دنى سهرسيان له پشدر مهلا دهبيت،
موديرى معاريف له گهړانه ويډا له قهلاډزى سهرى دپه كه كى نهم
نهدات و ميوانى ناغا دهبيت و زور هانى نهدات كه بيته سوله يمانى .

به قهدهرى خوا نيواره په ك كه ماموستاو هاوسه ره كه كى نان دهخون بى
له ده رگادان دهرويشيك خوى ده كا به ژووردا كه نايانسان و پاش نان
وچا خواردن دهليت : ماموستا ده زانيت مهلا كه كى مزگهوتى بن ته به ق
له سليمانى مرد ، هه ندى مهلا خويان ناماده كړدوه بو جيگه كه كى ،
نهم شوه له خوشيا خهوى ليتا كه وىت و به يانى ديت بو سوله يمانى
، چهند ماموستاى زاناي وهك مهلا عه بدولاي چروستاني له پيش
دهروژه وه خويان بو ناماده كړدېو ، نهم تنهها په ك روژى له بهرده ما
دهبيت ، به وه شوه له تافيكردنه وه كه دا دووهم دهبيت .

كه دهفته رى تافيكردنه وه كه نه داته دهست شيخ محمدى خال و نه چيته
دهره وه شيخ سيريكي دهفته ره كه دهكات و پاشان دهليت : مهلا مهرو
ميوانى منيت ، نيوهرو لاي نهم نان دهخوات و عه سرش كه
بازرگانه كانى شاردېن بولاي پيښان دهليت : نيوه نهم ماموستايه ناناسن
، ليره په كى نالتونه بووه به ژير توزو خوله وه ونه گهر نه مجاره ش
له تافيكردنه وه كه دا ده رنه چى ، ده بى هه ريته شاره كه وه تا قوتايان لى
سوودمهنه بن .

گهشتی ژيان

مهلا عهزیزی جوانرۆیی یه کهم بوو خهڵکی گهرهك رازی نهبوون بیتی، دهبرو ئهم دانین دووهم بووم ، نهوقاف وتی: نه گهریه کهم نه بیتی بهمه لایان مووچهی نادهینی و نه بی خهڵکه که بیدات .

بهوجۆره بووه مه لایان و هاته سوله یمانی و خهڵکه که پاره یان بو کۆده کردهوه .

ماموستا ده لیت :

له مزگهوتی بن ته بهق ناله بارێکم لێهیدا بوو دهنگی خوش بوو شاره زای تهجوید بوو سی مانگ دوای مردنی مهلا پێشنویژی بو کردبوون ، کهمن چووم نوێژی ئیزاره و خهوتنان یه خهی ده گرتم له سهر تهجوید و سهری لێشیواندبووم .

فهقییه کی زیره کم ههبرو بانگی نه دا پێان وت: ئێر بانگ مه ده چونکه بانگه کهی تو لادیانهیه نه ویش له داخا مزگهوته کهی به جیهیشت . یه کیکیان وتی: مهلا نوێژه کهمان باش بۆکه پاره له جگهره وه دهردی ، بهمه رجیک مانگی سه د فلسی نه دا ، یه کیکی ترده یوت: پرۆ بۆلای مهلا کویره کانی مزگهوتی گهوره نوێژه کهت رهوان بکه .

زۆر بیتاقت بووم و چوومه ژووری وانه و تنه وه و تم : خوایه خۆمن نه یوب نیم بهرگهی نهو هه مووه بگرم . خوا کردی بۆ سه بینی نهو ناله باره ی ئیزعاجی کردبووم هات و وتی: ههردوو گویم نابیستی ، وتم: نه جاتم بوو له دهستی .

ههشتی ژيان

كه چى دواى ههفتهيهك گوتى بهربوو ، وتم : خوايه چ گونايمكم
كردوو ، كه چى دواتر چاوى كوژبوو نه دههات بو مزگهوت من
سهرم نه داو رزگارم بو .

۱۰- دوانزه سال بهو هه موو ناره حه تيه خویندم و نه وه بووه هوى
كرانه وى ميشكم و له سالى ۱۹۶۰دا له كۆليژى ياسا كه وه رگيرام
باشم له قوتايه كانى تر له وانه كان ده گه يشتم و توانيم دواتر سى
ماسترو دوو دكتورا بهيتم و زياتر له بيست كتييش بنووسم . من
له زانكو كتيى كه سم نه وتوته وه هه ر بابيه تيكيان بو دانايم كتييكم
داناوه و كردوومه به مهنه ج و نيستا كتيه كانيشم له چهند زانكويهك
كراونه ته مهنه ج .

۱۱- زياتر له شهست ساله له گه ل شهريه تى ئيسلام ده ژيم ، زياتر له
چل سال له گه ل ياساى هه موو ولاتان ده ژيم ، زياتر له ۲۵ سال
به راوورد ده كه م له نيوان ياسا و شهريه تى ئيسلامدا ، هيج بىروباوه ريكم
نه ديوه به ينده وى ئيسلام جوان بيت .

۱۲- ماموستا ده لىت : له يادى هه شتا ساله وى ته مهنى نه نيشتايندا لىيان
برى : له گه ل پريدا چوني ؟ وتى : من برى نانا سم ! هه ركاتيك برى
ويستيتى بيت بۆلام من سه رقال بووم ، بۆيه بوارى نه وه م نه بوو
بيناسم .

۱۳- له به ره زارى كه نه بيوو شير بۆنه هه دى كورى بكريت نه هه د
وشكبووه و مرد ، كه نه مهش زۆر كارى له ماموستا كرد كه نه و رييه و

گەشتى ژيان

گرتووهو له بهر نه بوونی کۆره کەى مردو هەزى دە کرد ئەمىش بنێژن
له گەلێدا له قەبره کەدا.

١٤- میوانى زۆرى ناوچه کەیان و ئەوانەى هەناریان دەفرۆشت
نەدەچوونه ئوتیل و دەهاتنه مالى ئەمان و يەك ژووریان هەبوو
میوانه کەى تیا دەنووست و ئەم و خێزانیشى ئەچوونه ژوورى خەلۆزوو
عەباکەى مامۆستایان ئەدا بەخۆیاندا. کە ئەمەش ماىەى نارەحەتى بوو.

١٥- لەوزەمانەدا مەلاکان کە ئیجازەیان وەر دەگرت ناگیان لەوشتانە
نەبوو کە پەيوەندى بەژيانى جیهانەوێه و مامۆستا نوری فارس لای
مامۆستایەك دەخویند لەسەر ئەوێ رۆژنامەى خویندبووه دەرى
کردبوو.

١٦- لەسەر ئەوێ کە تەلاق سى بەسى بەیە کجاردە کەوێت و هەندى
مەلا کارگەى تەلاق چا کردنەوێان دانابوو ، سالى ١٩٧٧ ناسیاویکی
تووشى ئەو حالەتە دەبێت و ئەمىش فەتواى بۆدەدات کە ئەوێ یەك
تەلاقى کەوتووێ و ژنە کەى ماره بکاتەوێ دوو جارى ماوه ، دیاره
مەلاکان لى دەکەنە هەلا ، ئەویش نامە یەك دەنووسى و بابەتە کەروون
دەکاتەوێ ، ئنجا ناسیاوێ کەى نامە کە دەبات بۆ لای مامۆستا مەلا محمدى
مەلا بەها لە خورمال و دەفەرموى : ئەوێ نووسىوێتى راستە ، ئنجا
دەبیاتە لای مامۆستا مەلا عوسمان ئەویش دەلێت : من نە لە مەلا
مستەفا موسلمان ترم ، نە لەو زانائەرم ، بێتە با ئیمزای بکەم ئەوێ
نووسراوه هەمووی راستە.

ههشتی ژبان

١٧- نهم نایه ته) وَعَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ وَعَسَى أَنْ تُحِبُّوا شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ لَكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ (٢١٦) البقره) له ژباغدا به چاوی خۆم دیومه ، که که له دئییه که ی خۆم نه متوانی بمیتمه وه وه له لایه تی بکه م وه مزانی نه گبه تیه که چی بۆم بوو به خیر ، له سوله یمانی ش که مه لا کان بوو ختانیان بۆ کردم و چوونه لای موته صهریف و فهقییان سارد کرده وه له لام بخویتی ، سوله یمانی م به جیهیشت بۆم بوو به خیر و چوومه سلکی سوپا وه بووم به مه لای سوپا به پله ی نه فسه رو دواتر خویندم ته و او کردو خۆم خانه نشین کردو دکتوراشم خویند و بوومه ماموستای زانکۆ.

١٨- چووم بۆ زانکۆی موسته نصریه وه ریان نه گرتم وانه بلیتمه وه ، قه رزار بووم و زۆر پێویستم به نیشیک بوو ، خوا کردی له وه زاره تی به رگریه وه بانگیان کردم له ده وه ره یه کی پێنج مانگی بۆ نه فسه ره کانیا ن که فارسی بلیتمه وه ، رۆژیک زۆر بیتا قه ت بووم خوا نه قییبکی ده وه ره که ی بۆ کردم به سه به ب که نه فسه ری کۆشکی کۆماری بوو ، هات له گه لما و لای راگری کۆلنجه که وتی: وا بزانه مسته فا منه یان برای منه و دايمه زرینه. به مه ش خوا ده رگای زانکۆی لیکرده وه. نه گه ر خوا شتیکی ویست هۆکاره کانی ده ره خسیتی.

گەشتی ژبان

ماموستا مهلا محمدي بهرزنجی :



روژی ٢/٤/٢٠١٥ له یه‌که‌م روژی کۆنگره‌ی زانستی جیهانی
ریک‌خراوی الزاد العراقیه بو قیرانات له ئوتیل تایتانیک کاک دکتۆر
صبح بهرزنجیم بینی وتی:

سهرنه‌وی کهو به‌ته‌نی رێکه ریواری عه‌زیز

نزمه‌ ده‌رگای عه‌ده‌م وته‌نگه‌ گوزه‌ر یاری عه‌زیز

گهشتی ژيان

دياره پاش تهمه نيك له م دونيا يه دا كه وهك خه وه ، نه بي كۆم
بيته وه و بچه ميته وه تا له ده رگاي دونيا ده رچيت به ته نيا به ره و قيامه ت
، نه وه ندهش ده رگا كه باريكه هه ربه ته نيا ده بيت گوزه ربكه ي پايده .

ننجا باسي جه نابي مامۆستاي باوكي كردو وتي:

سالي ١٩٣٧ شيخ نه جيبي بايرم وشيخ ره شادي براي و شيخ
قادري براي ، (كه خه لكي سه رگه ت بوون)، له گه ل سي و جه وت
كه سي تر به ند ده كرپن له سوله يمانى له سه ر نه وه ي كه چه كيان
هه لگرتبوو دژي به گزاده كان كه نه و كاته پياوي رژيمي پاشايه تي
بوون ، له ناو به ند كراوه كاندا سه يد عه تاي چه ته و حمه ره شهيد خاني
بانه شي تيا بووه كه دۆستي شيخ له تيفي حه فيد بووه .

شيخ عه لانه ديني بياره كه خالۆزاو پورزان له گه ل بايرمدا پي
راگه ياندين كه دوعاي بۆكردوون و سجه كه بشكين و راكه ن .
نه وه بوو شيخ له تيف دوو كيلۆ شيرينيان بۆ ده نيۆي كه دوو ده مانجه ي
له ژۆيرا دانا بوو .

له ١٩٣٧/٨/٢٢ سجه كه ده شكين و راده كهن به ره و ئيران
ونه چنه مهريوان بايرم له وديو كچي حسين خاني وله ژۆير به گزاده ي
فه تالي به گي ديتي .

ګڼه شته ژيان

باوکم سالی ۱۹۴۵ له دایک دهیټ وهه رله منالیه وه دهیځنه
حوجره و که جزمی عهغه ته واوده کات ماموستا که ی داوا له م و
هاوه له کانی ده کات که قورنانی سی جزمی بیهن بو دهرس خویندن ،
دیاره نهوزه مانه قورنانی گه وره زور که مېوره به تاییه ت له لادی .

نه وکاته ته مهنی ماموستا مه لا محمد شش حموت سالیټک ده بوو شه
خو به خو شه ویسته وه ده بیټی (د.خ) ، که قورنانیکی به ده سته وه یو
منالان سهره یان گرتووه بو ، نه میس له دوواوه ده بیټ زورخه می
ده بیټ که قورنانه که بدات به م ، به هه رحال ناواته که ی دپته دی و که
ده گاته به رده م سهرور قورنانه که ی نه داتی و خه به ری ده بیټه وه ، نه ملا
ده کاو نه ولا ده کات و به دایکی ده لیټ : کوا قورنانه که م ؟؟ نه ویش
ده لیټ : قورنانی چی کوری خو م دیاره خهوت بییوه .

که ده چیت بومزگهوت مه لا عارفی وله ژیر ده بیټ که خه لیفه ی
شیخی بیاره بوو ، وه زانایه کی خواناسی نه فس موزه کابوو ، قورنانیکی
به ده سته وه ده بیټ ده داتی و ده لیټ : نه وه قورنانه که ی پیغه مېه ر
(د.خ) .

باوکم له کانی میران لای مریوان مه لا بوو ، ساواک نه نیرن بیگرن
نه ویش ده لیټ ، خو م دیم ، پیش نه وه ی بجیت سهردانی حه مه خانی
کانی سانان ده کات که ته مهنی شه ست سالیټک ده بوو ، حه مه خان پی

گهشتی ژيان

دهلټ : به ته نهامه چو نهك توو شي به لايه كت بكن ، من پيش تو ده چم
و بهرام بهر دهر گاكه دانه نيشم تاجاوم ليټ كه ديټ .

حده خان ده چټ بولاى سهره نكي ناسايش و كه ده يني ماموستا
مهلا محمد ده چټ ، ده چي بهر و پري ده ستى ماچ ده كاو دايدنه نيشتي
و به سهره نكه كه دهلټ : نه مه باوكي له ساداته وه دايكيشي
به گزاده وه نيتمه خالواني نه وين و پياوټكي ناوا باش و خواناسه و
كو مه ليك مه دحي ده كات .

كابر اى سهره نكيش (پله يه كي سهره بازيه) سهر سام ده بي و دهلټ :
وله راپورتى له سهره اتووه كه به كوردى نامه ي نووسيوه ، نيازمان بووه
بيگزين ، به لام واله بهر تو راپورته كه نه درټيم.



گەشتی ژيان

سەرەتای هەشتاکان کەدەچیتە ئێران و سەرنی شیعە دەبینن چالاکەو
کاریگەری هەیهو سونەیه ، دەیانەوێت بەپیلانیك بیکوژن ، خوا
فەرماندەیهکی سوپای بۆدەکات بەسەبەب کە بەرگری لێدەکات و
دەلی من خۆمی لەسەردانەنیم و نایەلم کاری وابکەن.

کاتیک موفی زادهو نزیکەیی دووسەد لە یارانی بەندەکرین ،
دەچیتە لای حکومەت و دەلیت: ئیو ئەوانەتان گرتوو ، خەلکی
ئەوانەیی تیانەبێت دەبنە کۆمەڵەو ، قەناعەتیان پێدەکات کەبەریان بدەن
بەمەرجیک بانگەوازبکەن و دەم نەدەن لەسیاسەت و باسی شیعە،
مامۆستا بۆخۆی دیه‌بیتە کەفیلیان و لەم لاشەو قەناعەت بەیارانی
مامۆستا موفی زاده دەکات کە فریای کۆمەڵگا کە بکەون تا نەبوونەتە
کۆمەڵە ، بەمچۆرە خزمەتیکە گەورەیی کردن.

مامۆستا سالی ١٩٦٥ نیجازهی مەلایەتی وەرەگیریت و لە ١٩٦٦
تا ١٩٧٢ لە نهوی و نابلاخ لەسلیمانی مەلا دەبیت ، لەسەردانیکیدا
بۆ بەغدا لەریگا کەلا ئەدەن هەندێ مامۆستای کولیەیی دیراسات
نیسلامی بەغدا دەبینیت و داوای لێدەکەن کە ئەمیش داوا پێچشکەش
بکات بۆ خۆتێندن ، بەهەر حال وەرەگیریت و تەنها نامادەیی
نیمتخانەکان دەبیت ، دواتر لە ١٩٧٤ دانەپریت بەهۆی شۆڕشی
کوردەو ، دوای شۆڕشە کە دەچیتە بەغدا سالی ١٩٧٦ تا ١٩٧٨ بۆ
تەواوکردنی خۆتێندنە کە و لە ئێسکان نێمام و خەتیب دەبیت .

گەشتی ژبان

کاتیک بەعسیەکان هاتنە سەر حوكم و شیخ عبدالعزیز بەدری یان شەهید کرد ، لە گەڵ چەند کەسیکی تردا وەك ناپەزایەك کە چۆن زانای وا دەبێت لە سێداترە بدریت دەچنە بەغداو چاویان بەهەندێ بەرپرسی بەعسی دەکەوێت ، ئەوانیش ئەمەیان بەلاوە قورس دەبێت و دەیانەوێت بەلایەکیان بەسەر بیهێنن ، خوا بەکەرەمی خۆی رزگاریان دەکات.

سالی ١٩٧٧ بەعسیەکان داوای لێدەکەن کە باسی سادات بکات کە سەردانی قودسی کردوو و پەیماننامەی ناشتی مۆر کردوو ، ئەمیش کە باسی دەکات دەلێت ، هەموو موسڵمانێک ناوای ئەو یە نوێژ لە قودسدا بکات لەبەر ئەوەی پێرۆزە ، بەلام دیارە هەموو خەکی ئیسلامیش بەشی خۆیان پێرۆزن و هەرچی تەنازول لە بستیکی بکات تاوانبارە . بەعسیەکان دەزانن مەبەستی (شط العرب) ه کە صدام تەنازولی لەبەشتیکی کرد بۆ ئێران تاشۆرشی کوردی هەرس پێبێتیت بیه بانگی دەکەن و لێپێچینەوێ لە گەڵ دەکەن.

سالی ٢٠١٢ سە روکی جامعه ی ام درمان لە سودان و وە فدیکی یاوهری دینه کوردستان و لە میانهی زیارەتەکانیاندا سەردانی مرحومی مامۆستا دەکەن بە راستی سەرسامی زانست و ادب و فەصاحتی مامۆستا دەبن دەعوەتی دەکەن بۆ بە خشیفی دکتۆرای فەخری بەجەنابیان . بەلام مامۆستا داوای لێبوردنی کرد کە بۆی ناکریت..خوا دەرەجاتی

گەشتی ژبان

عالی بکات. ۲۰۱۴/۶/۱۳ مامۆستا مه‌لا محمدی به‌رزنجی کۆچی دوا‌یی کرد.

له‌یاده‌ومریه‌کانی پ‌روفیسۆر (محسن عبدالحمید)

له‌ ۲۰۱۵/۴/۹ پ‌روفیسۆر محسن عبدالحمید وتاریکی بۆ داین له‌هه‌ولێر و به‌پ‌زێیان وتی: باوکم مه‌لا عبدالحمید زانابه‌کی گه‌وره‌ بوو نه‌و زه‌مانه‌ مووچه‌ی ۳ دیناربوو له‌کاتی‌کدا مامۆستای سه‌ره‌تایی مووچه‌ی ۱۲ دیناربوو ، که‌باوکیشم مرد من ته‌مه‌نم ۴ سالان بوو‌خانه‌نشینان نه‌داینی ، تا خه‌یرخوا بۆمان تیکه‌وتن له‌ نه‌وقافه‌وه‌ شتی‌کمان بۆ ب‌پ‌نه‌وه‌، به‌و جو‌ره‌ د‌زایه‌تی دین ده‌کرا ، سالی ۱۹۴۵ نیزام الدین ی کاکم که‌ له‌به‌که‌م ئوسره‌ی ئیخوانی به‌غدا بوو ، له‌ سوله‌یمانی دامه‌زراو سه‌ردانی شێخ محمدی خاڵمان کرد و خراب له‌ به‌نا حالی بووبوو ، ئیمه‌ش نامیله‌که‌کانی به‌ننامان بۆ برد که‌ خویندیه‌وه‌ ته‌واو رای گ‌زرا به‌رامبه‌ر به‌ناو دوا‌ی دوو هه‌فته‌ که‌چووینه‌وه‌ بۆلای ده‌ستی خسته‌سه‌ر سه‌ری و وتی: ب‌راینه‌ من چیم به‌خۆم کرد سته‌مم له‌ نه‌ولیا‌یه‌کی خوا کرد، من په‌شیمانم خوا لێم خوش بێت . مامۆستا خاڵ که‌ ناوی به‌نا‌ی ده‌برد فرمیسک ده‌زایه‌ چاوی.

له‌ شه‌سته‌کاندا که‌ ته‌فسیره‌که‌ی نووسی ده‌یزانی دکتۆراکه‌م له‌ ته‌فسیردایه‌ وحه‌زی کرد سه‌یری بکه‌م بۆی ، که‌سه‌یرم کرد زانیم ناگای له‌ (فی ظلال) نیه‌، منیش ته‌فسیریکی (فی ظلال)م بۆ برد به‌دیاری.

گەشتى ژيان

که تەفسىرە کەى خویندەو و تى: سوودم لیوهر گرتووه بو تەفسىرە کەم،
من چیم وەلامى خوا بدایەتەو که بیفەر مووایە چۆن تەفسىرە کەیت و
(فی ظلال) ت نەخویندۆتەو .

مامۆستا خال نامیلکەى (الى الشباب) بەنا ئەدات بە شیخ نەحمەدى
براى بیخوینیتەو که وینەیکە بەناش لە بەرگە کەیدا بو، پاش ماوێک
لە شیخ نەحمەدى پرسى نامیلکە که چۆن بو؟ و تى: هیچى وا نەبو !
وتى: بى عەقل تەنها وینەیکە کافیه!!

سالى ۱۹۷۵ دکتۆره نەسرین محمد فەخرى کەسەرۆک بەشى ئەدەبى
کوردی بو لە کۆلیژی پەرورەدەى بەغدا داواى لیکردم که وانهى
تەفسىرى کوردی بە قوتابیه کان بلیم ، که چوومه پۆلهو سى قوتابى
بوون ، وتم : هاتووم تەفسىرتان پێبلیم پێکەنینیان ئەهات بەو زەعە که،
پاش هەشت وانه یەکیکیان هەستا و تى: بیورە مامۆستا ریم ئەدەیت
یەک خولەک بەناوى خۆم و قوتابیه کانهو قسە بکەم ؟ وتم: فەرموو
کۆرپی خۆم.

وتى: ئیمە سەرەتا زۆر بێتەدەب بووین بەرامبەرت ، بەراستى بۆمان
دەرکەت که ئەو ئیسلامەى تۆ باسى دەکەیت ئەوەنیه کە ئیمە
بیستومانە ، بەراستى هەندى مامۆستای نەشارەزا دینیان لەبەرچاوى
ئیمە خستووه.

سوپاس بۆخوا تا نیوێ سالى زۆر بەیان کەوتنە نوێژکردن و
نافرەتەکانیش جلی پۆشتهیان لەبەرەدە کرد.

گەشتى ژيان

دووسەردەم:

دكتور موحسين دەلىت: لە پەنجاکاندا كە دەچووم بۆ وتارى ھەينى لەمژگەوتى گەورە مامۆستايەكى پىر ئەچووە سەر مېنەرۆ دەستى ئەلەرزى و بەزمانى عەرەبى وتارىكى كىيى (ابن نباتە) ى دەخويندەووە كە چل وتارى تيابوو بۆ ھەموو سالتەكەونوئۆخوينانیش كە زۆربەيان كاسب بوون ھىچ تێنەدەگەيشتن و خەويان لێدەكەوت . كەوتارەكان ھى پيش زياتر لە شەش سەدەن (نووسەرى نەم وتارانە سالى ١٢٨٧ ى زايىنى لەدايك بوووە لە قاھىرەو سالى ١٣٦٦ كۆچى دواى كردووہ) . لەمانگى ١٢ ى سالى ٢٠١١ كەچوومە كۆنفرانسى بەرگرى لەقورئان سەدان لاوى خوئىنگەرمم بىنى نامادەبووبوون ، بىرى زەمانى زووم كەوتەوہ چاوم پرپووە لەئار . ھەروەھا كەچووم بۆ نوئۆزى ھەينى بۆ مژگەوتى حاجى ئەھمەد لەسولەيمانى زۆردلەم كرايەوہ كەئەو ھەموو گەنجەم بىنى و وتارىزەكەش بەتواناواشارەزابوو .

قاعىدە:

د. موحسين دەلىت: چەند سالىك لەمەوبەر كچەكەم تەلەفونى بۆ كردم كە قاعىدە لەبەغدا بەدوايدا دەگەرێن ، بۆ ئەوہى بىگرن و بەھۆشەوہ من خۆم تەسلىميان بكەم بىكوژن ، منيش وتم : زوو بچن بۆ ئەردەن ، ئەوہبوو پاشان لەئەردەنیشەوہ زەمانى دكتور بەرھەم ھاتنە ھەوليرۆ لەزانكۆ ميردەكەى بووہ مامۆستا .



واويلا بە حالى ئادەمى:

نورسى بەرەجەت بېت لە مەكتىباتدا دەلېت : (خەو پەنجەرە يەكە لەسەر غەيب و، جارى وا ھەبوو خەوم دېو ھە بۆ بەيانى ۋەك رۆژى رووناك ھاتۆتە دى). ديارە مەسەلەى خەو مەسەلە يەكە زۆرگىرنگە بەلام ھەموو خەوئەك ناو ھى ھەموو كەسكىش نا .

يەكە لەو خەوانەى كە پەندەم لىۋەرگىرگە ھەزدەكەم ئىۋە بىيىستەن چۈنكە ئەو ھەرتى ھەمووماندايە : پياۋىكى خواناسى لاي كەلەك كە ۋتارىتېۋو تا ئىستاسى و چوارجار لەسەر دىندارى بەناھەق گىراۋە ھەرتى خوادا ئازاردراۋە ، شەۋىك لەخەويا قىيەت دەبىنى ھەروەك چۈن لە قورئان و سونەتدا باسكراۋە ، ئەبىنەت كە سىجىلى كەردەۋەكان ئەدرىت بەدەستى راستى ھەندىك و بەدەستى چەبى ھەندىكى تر .

ههشتی ژبان

سیجیله‌که‌ی نه‌میش دینن ، ده‌بینت هه‌موو وردودرشتیکی
تیا‌تۆمار‌کراوه‌ که‌نهم هه‌ر‌گیز حسابی بۆنه‌کردووه ، بۆ‌غوونه‌ لاپه‌ره‌ی
درۆ‌کانی پیشان نه‌ده‌ن ، که‌هه‌ر‌چی به‌منالیک‌ی خۆی وتی و به‌راستی
نه‌بوو‌یت تۆمار‌کرا‌بو له‌سه‌ری ، هه‌روه‌ها پشانی نه‌ده‌نه‌وه به‌ صوت
و صوره‌ که‌روژنیک له‌ری که‌له‌ک یه‌کی ده‌ستی لی‌را‌ده‌گریت و نه‌میش
نیشاره‌تی بۆ ده‌کات گوايه بۆ شو‌ینیک‌ی نزی‌ک ده‌روات که له‌راستیشدا
وانیه بۆ نه‌وه‌ی هه‌لینه‌گریت!! له‌دلی خۆیدا ده‌ل‌یت : ته‌واو تازه
تیا‌چووم !

ده‌نگیک پی ده‌ل‌یت : بیه‌وا مه‌به‌ سه‌یری چاکه‌کانیشت بکه ،
که‌سه‌یرده‌کات به‌ صوت و صوره‌ پشانی نه‌ده‌نه‌وه که‌ کاتیک
به‌ندکراوه له‌ ژووری تاکه‌که‌سیداو به‌روژوو بووه‌ ورۆزی یه‌ک ژهم
نانیان داوه‌تی و نه‌میش هه‌لی گرتووه بۆ ئی‌واره ، کابرایه‌کی یه‌زیدی
ده‌هینه‌ لای و نه‌میش که‌ده‌زان‌ی زۆری برسیه‌ نانه‌که‌ی خۆی نه‌داتی و
ئ‌واره به‌ ئاو ده‌یشک‌ینی و تاسه‌ی ئ‌واره هیچ نای‌یت بیخوا ، به‌مه‌ دلی
خۆش ده‌ب‌یت و خه‌به‌ری ده‌ب‌ته‌وه ..

نه‌مه‌ش ته‌سدیقی ئه‌و نایه‌ته‌یه‌ که‌ده‌فه‌رمو‌یت :هه‌موو‌کارو‌کرده‌کالی
ناده‌می وردو درشتی تۆمار‌کراون با ناده‌میش له‌بیری نه‌مان (یۆم
يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُهُم بِمَا عَمِلُوا أَحْصَاهُ اللَّهُ وَنَسُوهُ وَاللَّهُ عَلَى
كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ (٦) المجادله) .



کتیبي (سهودای سینه‌یه‌کی پر خه‌م فه‌خولا گولەن) م‌خوینده‌وه
 که ماموستا جه‌عفه‌رگوانی نووسیویه‌تی ، زۆر دوعای خیرم بو‌کرد
 وزۆر سوودم له‌وکتیبه‌ بینی وزۆر کاری تیکردم . داواکارم نه‌و کتیبه
 بخوینده‌وه که به‌راستی بو‌سه‌فه‌ری قیامت زه‌رووره ..

خه شته ژيان

نه‌وی سدرنجی راکیشام له‌ژيانی گولنه‌دا خو په‌کلایي کردنه‌وی
ماموستا له‌تخولایه بو خزمه‌تی دینی خوا ، به‌جوریک که له‌به‌ر
دهربه‌ده‌ری و ناروخته‌یه‌کانی ریگا وه‌ک نوورسی ماموستای ژنی نه‌هیتاو
وتی: باک‌س به‌خومه‌وه گیره‌وه نه‌که‌م . له‌وه‌ش ده‌جیت ماموستا
دریژه‌پنده‌رو ته‌واوکاری ماموستا نوورسی بیت .

ه‌دروها بو ماوه‌ی شش‌سالت قاچاخ ده‌بیت له‌حکومت که
له‌رمانی گرتنی ده‌رجووبو، له‌و شش‌سالت‌ه‌دا ده‌رس و ده‌وری خو‌ی
ده‌ووته‌وه جا بو نه‌وه‌ی نه‌یگرن ، قوتایه‌کانی ده‌یانخسته‌ناو قه‌نه‌له‌ی
تورکیه‌وه که‌سه‌ره‌که‌ی ه‌لده‌دریته‌وه‌و به‌پیکاب له‌م جی نه‌یان برد بو
جیه‌کی تر.

ه‌دروها نه‌وه‌نده‌ی دایکی خوش ده‌ویت ، ه‌رچه‌ند ئیستا له
نهمه‌ریکایه ، وه‌سیه‌تی کردووه که‌مرد بیه‌نه‌وه له‌تورکیا له‌به‌ر قاچی
دایکیا بینژن . وه‌رع تادواپله له‌ژيانیدا به‌دی ده‌کریت ، به‌تایه‌ت
کاتیک که له‌په‌نایه‌کی مزگوت‌دا ده‌زی کاره‌بای مزگوت به‌کارناهیته‌ی
و له‌شه‌ودا له‌به‌ر موم و چرا ده‌خوینته‌وه .

گەشتى ژيان

ناوەرۆك	
لاپەرە	بابەت
۵	پىشەكى
۶	سەيدەكەى صىنمان
۸	ئەمەرىكەى لوتكەى تاوان
۱۳	ئەوليايەكى خوا
۱۵	مامۇستا فايەق
۱۷	پياويكى بەبەرەكەت
۳۰	سەرۆكى بۆسنە
۳۱	دوو يادەوهرى
۳۶	گەيشتوتە كوى
۳۹	دكتور خاليد جوبەير
۵۷	موسلمانىكى مروۋە دوست
۶۰	دكتور ئىبراھىم لەقى
۷۳	دكتور تاريق رەمەزان
۷۶	دكتور مستەفا مەحمود
۸۲	مستەفا عەقاد
۹۱	پرۇفېسسور مستەفا زەلمى

گهشتی ژيان



پهراوه کانی نووسەر:

- ۱- بهر هه پهره رده ی ئیسلامی ۸- بهر هه ئیسلام
 - ۲- بهر چا وروونی ۹- رازی قورنانی
 - ۳- فهرهنگی بانگخوازان ۱۰- راما ن له قورنان
 - ۴- له خزمهت قورناندا ۱۱- ههزارویهك
 - ۵- بههاری دلان ۱۲- ههزارو دوو
 - ۶- ژيانه وه ۱۳- سهلیقه ی بروادار
 - ۷- نه سهروتن ۱، ۲
- چاوه رپتی بهرگی سیه می گهشتی ژيان وه مه رهنگ و کتیی نه سهروتن
 بهشی یه کهم و دووهم بن .

گەشتى ژيان:

خويتدنهوه و وردبوونهوه له ژياننامهى
كەسايەتپه‌كانى دونيا له كۆن و نویدا سوودی
زۆرى هەيهو، به‌هۆيه‌وه زۆر له راستپه‌كانى
ژيانمان بۆ دەرده‌كه‌ويت.

ئيمه هه‌موو ده‌زانين ئه‌جەل له‌لاى خوايه، به‌لام
كاتيک كه‌سيك چەند جار پووبه‌پوى مه‌رگ
ده‌بپه‌وه و نامریت نه‌و کاته زياتر له‌ دلدا
ئه‌چه‌سپيٓت.

ئيمه ده‌زانين رزق له‌لاى خوايه به‌لام كاتيک
ده‌بين له‌ ژياننامهى كه‌سيكدا كه‌ چۆن خوا
رزقى داوه زياتر به‌رچاو روشن و دلنيا ده‌بين

ئيمه ده‌زانين كه‌ مالى حه‌رام بى به‌ره‌كه‌ته
وسه‌ره‌نجام بۆ چاكه‌كارانه ، به‌لام كاتيک نه‌وه
له‌ ژيانى كه‌سيكدا ده‌بين زياتر دلدامه‌زراو
ده‌بين.

له‌م زنجيره‌يه‌دا هه‌ول نه‌ده‌م چەند هه‌لوپيستيک
وپوخته‌يه‌ك له‌ ژيانى چەند كه‌سايەتپه‌كه‌ بخه‌مه
به‌رده‌ستى خوينه‌ران